

A 9 E E

N. TRES
OCTUBRE 96

Un bon tros del teu camí,
un poc de la teva vida,
restarà per sempre aquí:
el teu coratge sens mida,
i la esperança, i la lluita...
per salvar la vida en fuga...
I el teu do d'intercalar,
entre el dolor i l'alegria,
i el somriure, i el parlar...
I l'esforç per compartir
la tasca de cada dia...
Per tot això et podem dir,
serens, dins la melangia,
quan és l'hora de partir:
fins sempre, Josep Maria!

La presentació d'aquest número de la revista la volem iniciar amb un emocionat record al nostre company i amic Josep Maria Refusta, subdirector general de la Inspecció d'Ensenyament des del mes de març del 1993 fins al 25 de maig del 1995, data en què va morir després d'una llarga malaltia. Al llarg d'aquests últims anys en Josep Maria va saber lluitar amb gran dignitat i enteresa contra el càncer, i s'ha convertit en un exemple inoblidable per a tots els qui hem tingut la sort de conèixer-lo i treballar amb ell. Amb la seva ferma voluntat de servei al país i a la Inspecció d'Ensenyament que tant estimava, oblidant-se de si mateix en molts moments en els quals necessitava tota la seva energia per lluitar contra la malaltia, i dedicat de ple a les seves responsabilitats, va treballar infatigablement per resoldre els problemes fonamentals i va contribuir de manera decisiva a la seva solució tot posant les bases del que ha de ser la inspecció professional i eficaç que el nostre sistema educatiu necessita. Per tot això, gràcies Josep Maria.

Al mateix temps volem felicitar el nou subdirector general de la Inspecció, Sr. Tomàs de Sancristòbal, desitjant-li encert en la seva nova responsabilitat. Benvingut!

SRA. MARIA DELS ÀNGELS GONZÁLEZ DIRECTORA GENERAL D'ORDENACIÓ EDUCATIVA

Manel Mallol

Parlem amb la Sra. Maria dels Àngels González, tarragonina resident a Barcelona, amb la missió de vetllar per la bona ordenació del Sistema Educatiu, des del setí de directora general.

Al seu despatx de la segona planta de la Via Augusta desgrana un discurs nítid sobre temes de la seva responsabilitat, només circumstancialment interromput per les preguntes que li anem formulant.

Comencem per la LOPAG, l'Autonomia, la Participació, el Govern dels centres.

La LOPAG intenta resoldre diverses coses alhora, concretar aspectes que quedaren pendents a la LOGSE i reorientar alguns aspectes de la LODE. Són tres lleis impulsades pel govern socialista i totes tres han estat votades per l'opció política que governa a Catalunya.

La LOPAG és una llei possibilista, en l'àmbit mai exempt d'utopia, de tirar endavant temes com la participació o l'autonomia, ja desenvolupats a la LOGSE i a la LODE.

Els aspectes més nous són l'avaluació de centres i els nous enfocaments de la Inspecció i la Direcció dels centres.

Respecte a la Inspecció, la nova llei resol un problema que s'havia produït i que no tenia sortida en el marc legal anterior. La creació d'un cos estatal d'inspectors entenc que disminueix l'àmbit de competències pròpies de la Generalitat, però que ajuda a resoldre una situació doblement delicada: per una part la diferència entre els cossos d'accés a la Inspecció i per una altra la provisionalitat en què es trobava la Inspecció, que podia afectar greument la seva imparcialitat. Hi veig, però, un cert perill, perquè la Inspecció ha d'estar compromesa amb el sistema educatiu, i la figura del cos d'inspectors que

es recupera amb la nova llei no afavoreix gaire aquest compromís.

Pel que fa a la direcció dels centres, la LOPAG manté el govern democràtic, però introdueix esmenes significatives sobre la normativa anterior. El model LODE és bastant utòpic i s'ha pervertit des del seu començament. Contemplava un càrri per a nomenaments d'equips directius per només un any en el cas excepcional que no hi hagués candidats o que els existents no haguessin aconseguit la majoria absoluta. Aquesta excepció afecta de manera crònica més del 40% dels centres, que any rere any replantegen la direcció, amb la consegüent impossibilitat d'adquirir compromisos, plantejar projectes o seguir línies de treball. Possiblement, molts claustres de professors han trobat en aquesta fórmula la clau del manteniment de l'horitzontalitat, que encara es considera per part d'alguns com la fórmula ideal de funcionar.

Dir, com diu la nova llei, que quan no hi hagi candidats el nomenament serà pel mateix termini, genera dos tipus de direccions estables: una direcció democràtica, allà on hi hagi candidats i voluntats compromeses, i una altra nomenada per l'administració directament allà on no es donin aquestes situacions de consens. Cal vetllar perquè s'elaborin projectes vàlids i perquè el Consell Escolar,

que és l'òrgan col·legiat responsable de l'elecció de les direccions, conegui els projectes i les candidatures, evitant processos intermedis que, de vegades, desvirtuen l'elecció.

El requeriment de l'acreditació suposa una millora clara del model, tot i que caldrà aprofundir progressivament en els temes formatius i, sobretot, en el procés d'avaluació del professorat com a requisit per a l'acreditació, a fi que garanteixi realment la preparació i la vàlua dels possibles candidats o candidates a la direcció.

Alguns sectors de la comunitat educativa es desinteressen progressivament per la participació a l'escola...

Hi ha una reivindicació històrica de les federacions dels pares sobre la insuficiència de la seva representació en els Consells Escolars, en el sentit que la impossibilitat de constituir un sector majoritari produeix un desinterès creixent.

Crec, sincerament, que cal avançar molt en la cultura de la participació per part de la comunitat educativa, principalment la dels pares. Si pensem que les decisions del Consell Escolar haurien de produir-se per consens i que en casos com les modificacions horàries, es requereixen les 3/4 parts dels vots afirmatius, deduirem que la participació dels pares, si es fa efectiva, és molt més important del que ells mateixos pensen.

La dicotomia autonomia de centres - homologació dels estudis genera una paradoxa...

En aquest sentit és imprescindible encetar línies serioses d'avaluació interna i externa dels centres docents també contemplades a la LOPAG. Cal entrar en un procés de reflexió per part dels professorat, del consell escolar i de la mateixa

administració educativa sobre què és el que es pot aconseguir a cada centre, com funciona i quins resultats s'aconsegueixen...

Per conciliar la gran diversitat curricular i la necessària homologació dels ensenyaments s'ha de tenir clara l'existència d'uns continguts bàsics que són indefugibles. Serà necessari arbitrar procediments per contrastar el grau d'assoliment dels elements bàsics de les diferents àrees.

Com veu l'aplicació de l'Educació Secundària Obligatòria?

Aquest és un tema de la màxima actualitat des de fa un temps. He de dir que enguany la generalització del 1r. curs de l'ESO ha estat una operació molt intensa en què s'ha pretès que tot sortís el màxim de bé possible malgrat els molts canvis existents. Un problema molt important és que a l'Estat Espanyol han apostat per un model diferent, i han deixat a l'escola de primària els alumnes de 12 a 14 anys, la qual cosa reforça les reticències de molta gent que no veia la clara diferenciació entre la primària i la secundària. Aquesta fórmula només s'ha aplicat a Catalunya, al País Basc i a Navarra.

L'ESO no comença, en absolut, en precari, perquè la part més important, que és la professional, s'ha cobert puntualment i a més a més hi han hagut oportunitats de formació molt àmplies i a molts diferents nivells. L'entrada a l'ESO d'aquest any s'ha fet amb l'esforç de tots els Serveis Centrals, les Delegacions, Inspecció, direccions de centres i professorat, i crec que s'ha fet tot el possible per entrar amb bon peu a la Secundària. Però ara ve la part menys brillant i menys puntual però més important, que és el dia a dia, que ens obligarà a anar resolent els problemes que vagin sortint i anar avaluant el que anem fent. No hem de caure en la ingenuïtat de pensar que els

problemes de l'ensenyament se solucionaran només perquè hi ha una reforma educativa en marxa.

De tota manera, tot i les inevitables i necessàries situacions transitòries, era imprescindible crear dinamisme i trencar inèrcies del sistema educatiu. Com que s'han canviat moltes variables, no només la llei, sinó l'edat dels alumnes i la tipologia dels professors, s'haurà de fer a tots els centres un replantejament nou, que obliga a la reflexió i a l'acció. En aquest procés que s'inicia, la Inspecció hi ha d'ajudar molt. És important que aquesta intervenció de la Inspecció es faci ara, abans que no es consolidin fórmules d'aquelles que després són molt difícils de tirar enrere.

La diferent manera d'implantar l'ESO a Catalunya i a Espanya respon només a dificultats econòmiques?

La impressió que jo tinc és que l'enfocament del cicle 12-14 en altres administracions va més relacionat amb evitar enfrontaments que altra cosa. La majoria de pares es mostren contraris a portar els nens als instituts perquè són resistent al canvi. Cal recordar que la geografia rural espanyola els perjudica molt més que a nosaltres, amb grans distàncies. A Catalunya la màxima distància entre una escola i l'institut al qual està adscrita és de tres quarts d'hora, màxim 1 hora, i afecta molt pocs alumnes. La pressió social i el volum de despesa econòmica han fet tirar enrere el model previst per la LOGSE a altres autonomies. El govern central es planteja

autoritzar aquesta situació, el primer cicle a les escoles, amb caràcter definitiu. No crec que s'hagin plantejat descafeïnar la Reforma per al primer cicle, el que passa és que els resulta molt difícil fer-la d'una altra manera. A la llarga tindran conseqüències negatives quan aquests alumnes que ara s'han quedat al poble vegin que no tenen les mateixes possibilitats.

Per què dos models de centre en la implantació del nou sistema educatiu, en el sector públic model separat i en el privat model integrat?

És que arrenquem d'una tradició diferent. Els centres públics sempre s'han classificat en centres de primària i centres de secundària amb estructura horària i organització plenament diferenciades; és així des de sempre. En canvi, els centres privats han tingut molts d'ells funcionament integrat de primària i batxillerat o FP. En el moment d'aplicar la LOGSE, administrativament el Departament hauria pogut adoptar molts models i tipologies de centres però es va decidir ubicar l'ESO en centres que tinguessin oferta postobligatòria, amb voluntat clara de projectar futur sobre l'alumnat. En els centres privats la LOGSE preveu l'autorització automàtica de les etapes autoritzades anteriorment. No hi ha voluntat administrativa aleatòria d'impulsar diferències entre l'ensenyament públic i el privat.

En relació als pares, preocupa la convivència de nens de 12 anys amb alumnes de 18. En canvi hi ha molts centres històrics en què alumnes de 3 o 4 anys han conviscut amb alumnes de 20, sense problemes. El cas és que posats a argumentar hi ha qui opina que l'ensenyament privat en surt beneficiat per acollir l'alumne des de parvulari fins a la universitat i alhora mostra recances i por perquè a l'institut els alumnes més petits puguin rebre influències negatives dels més grans. Jo crec que tant a la primària com a la secundària, si existeixen els mecanismes de

coordinació entre els uns i els altres no tenen per què haver-hi disfuncions, ja que la primària és una etapa diferent de la secundària. No anirà malament que aquesta diferència s'associï a espais i temps diferents, sense que això sigui una veritat absoluta ni compartida per tothom.

No hi ha cap cas excepcional en centres públics de Catalunya?

Hi ha situacions de centres públics, un al costat de l'altre, el de Primària i el de Secundària, però són autònoms, per exemple Pere Vila i Pau Claris de Barcelona. Hi ha un únic centre públic, que és el Costa i Llobera, que fa la Primària i la Secundària, perquè ja tenien Batxillerat abans. Hi ha algunes extensions que escolaritzen només l'ESO, sense oferta postobligatòria. Tots els casos excepcionals es basen en situacions molt argumentades, no obeeixen a causes arbitràries o aleatòries.

Un altre tema. Els departaments als instituts. Dels principis de la Reforma a la concreció en el Reglament Orgànic hi ha diferències considerables.

S'han hagut de conjugar diversos interessos i la situació comparativa amb el MEC ha fet variar molts plantejaments perquè la diferència era excessiva. El resultat final ha estat de 10 departaments, que corresponen a les àrees curriculars de l'ESO, amb la possibilitat d'organitzar seminaris, si és que cal, en els departaments més grans. La fórmula del ROIES és d'equilibri entre el que hauria de ser en una situació consolidada i el que és possible considerant la situació actual. La veritat és que el ROIES ha quedat bastant diferent a com es preveia en un començament, però l'aprovació de la normativa està subjecta a molts equilibris. Moltes vegades el resultat final no reflecteix del tot allò que es pretenia en un principi sinó allò que és possible fer.

I respecte de la formació, què ens pot dir?

Ara ha quedat enllestit el primer pla de formació permanent del professorat, que quantitativament ha estat espectacular i que ha generat una cultura i uns hàbits positius; 5 o 6 anys enrere assistien a cursos de formació pocs professionals i l'oferta era escassa. Des que l'any 1992 va començar la Formació Bàsica per a la Reforma s'han multiplicat les possibilitats, hi ha hagut una demanda i una oferta molt importants. La valoració, en aquest sentit, és molt positiva, tot tenint present que el proper pla de formació ha de contemplar actuacions més profundes i més vinculades als centres.

Estem enllestint el nou pla de formació; durant aquest primer trimestre en donarem difusió.

Respecte de l'Organització de la Inspecció, què en pensa.

La Inspecció és essencial per al sistema educatiu en molts sentits, principalment en l'avaluació, i sobretot, en l'assessorament i en el control. Jo que sóc inspectora sé que és molt difícil ser per una part assessor i per l'altra controlador, però l'única avaluació real i possible és la que es fa per part d'algu que coneix la situació. La Inspecció té un paper cabdal, un paper que per la seva pròpia naturalesa ha d'estar reservat a equips de funcionaris,

que depassi les contingències polítiques del moment. La Inspecció té una tasca cada vegada més complexa, des del moment que hi ha més currículums i més opcions. Això comporta més presència als centres. Durant els propers anys hi haurà d'haver un gran desplaçament de la tasca de la Inspecció cap a la secundària, sense desatendre la primària, i possiblement un increment del nombre d'inspectors, encara que aquesta última necessitat no es contempla en aquests moments.

Com veu la possibilitat de l'especialització en Primària i Secundària?

L'especialització de la inspecció en Primària i Secundària no té gaire sentit en aquests moments. En el cas de Catalunya hi ha un rebuig a organitzar la inspecció en dos grups estancs. Precisament ara amb l'entrada dels ensenyaments obligatoris a Secundària queda una via oberta a canvis d'adscripció. Això no vol dir que inspectors que tradicionalment han estat al Batxillerat o a FP no puguin circumscriure probablement la seva actuació a Secundària; tampoc és necessari que un inspector dels del CISAE de batxillerat vagi a inspeccionar escoles de primària.

Dependència de Serveis Centrals o de les Delegacions?

La doble dependència és indefugible. No és possible per fer un bon servei defugir la doble dependència.

La Inspecció és el personal més qualificat que té la Delegació Territorial i la Delegació ha d'actuar a través de la Inspecció.

La dependència funcional és evident que ha de ser de la Delegació. En canvi, els aspectes més tècnics, les línies mestres d'actuació del Departament, la inspiració del treball de la Inspecció ha de generar-se des dels Serveis Centrals.

Directora general i inspectora. Des d'aquesta doble condició si vol afegir alguna consideració...

Jo crec que en relació a la Inspecció, amb l'avenç que suposen les oposicions del passat mes de maig es va solucionar una angoixa important; va ser una operació que des del Departament es va fer amb la màxima serietat i que la Inspecció ha pogut constatar. Els últims anys la Inspecció ha rebut una pressió fortíssima de comandis i de responsabilitats, però crec que això reverteix en el prestigi de la mateixa Inspecció. I, és clar, que les coses funcionin bé o malament, que els centres funcionin d'una manera o d'una altra, depèn també de l'inspector que tinguin. Moltes vegades visito centres i us puc afirmar que es nota molt el tipus d'inspector que té cada centre. La tasca de la Inspecció és absolutament rellevant per al bon funcionament del sistema, i això de vegades la gent no ho vol admetre. Tenir un bon inspector és tenir un inspector que està present i que diu les coses clares.

Respecte dels entrebancs que encara hi ha pel camí, les nostres anades i vingudes de tribunals...

Tot això està en mans de la Secretaria General, però em penso que s'hi trobaran solucions.

En ocasions hi ha la sensació de pluja d'encàrrecs i urgències d'última hora. Aquest any el més

paradigmàtic ha estat l'avaluació per a l'acreditació de directors.

Ha estat una qüestió conjuntural. S'hauria de preparar la generalització de l'ESO a tots els nivells. Va sortir la llei LOPAG al novembre de 1995, i s'havien de convocar eleccions al maig del 1996. Caldria elaborar i publicar un Decret d'acreditacions i posar-lo en marxa. Han estat molts canvis i molts encàrrecs en poc temps.

La convocatòria de direcció d'enguany, en canvi, serà més tranquil·la. L'avaluació per a l'acreditació té el perill de convertir-se en una avaluació només formal i acabar per desvirtuar tota la idea de l'acreditació. No tothom pot ser director. Caldrà ser molt curosos amb les properes acreditacions.

Finalment, què opina d'aquestes informacions que s'insinuen des del Govern central respecte dels possibles canvis en la LOGSE?

Aquí sí que hi ha un perill evident de descafeïnar la Reforma si es manté la idea de dir que a partir del segon cicle es facin especialitzacions conduents a camins diferents. Una altra cosa és diversificar l'ensenyament; aquí a Catalunya ja es fa, s'ha fet l'aposta màxima de diversificació, amb un 40% del temps a segon cicle, que amb els desdoblaments pot arribar a un 60% de l'horari en què els alumnes poden estar fent coses diferents.

El problema fort està a reproduir una opció de caràcter selectiu, que porti a titulacions diferents. Això en realitat seria no fer reforma, sinó deixar les coses com estan, perquè qui faci FP vindrà d'una opció disminuïda, fins i tot amb el títol. Això sí que seria descafeïnar la Reforma i fer cas d'interessos corporativistes.

L'interès corporativista està en la demanda que el cicle 14-16 sigui un reflex de l'antic BUP, i pot produir efectes perniciosos. No es pot pretendre que les hores curriculars de cada matèria es continuïn fent mimèticament. No es pot muntar un sistema basat en el fet d'afegir sobre el que ja hi ha. Les possibilitats són forçosament limitades.

INSPECTORS, A AVALUAR!

Miguel Ángel Santos Guerra
Universitat de Màlaga

A la inspecció educativa, sabent que en les seves mans hi ha una part decisiva del canvi i de la millora dels centres, tant en la racionalitat dels processos com en la seva justícia.

La *Ley Orgánica sobre la Participación, Evaluación y Gobierno de los Centros Docentes* ha plantejat per imperatiu legal l'avaluació de les institucions educatives. Aquest fet amaga una estratègia que és alhora interessant i perillosa. El desig d'avaluar i la necessitat de fer-ho no han sorgit, doncs, dels centres sinó de l'administració educativa.

La Llei ha ordenat realitzar avaluacions. I les inspectores i inspectors, amb el coneixement i la voluntat disponibles, han hagut de posar-se a la feina. Els sembli bé o malament. Sàpiguen fer-ho o no. Aquesta és una manera de fer canviar les escoles que cal analitzar amb tranquil·litat. D'una banda, és necessari fer *accountability* en les institucions. Existeix en el funcionament dels centres una responsabilitat social

Cal retre comptes de les actuacions. A la comunitat educativa i als legítims representants dels ciutadans.

Una avaluació d'iniciativa externa i imposada té alguns inconvenients que cal evitar si es vol encaminar l'avaluació cap a la millora i no solament cap al control. Perquè el problema rau en el fet que es produeix una estranya barreja d'avaluació reflexiva i de control jeràrquic. D'una banda s'imposa l'avaluació i de l'altra es desitja que s'assumeixi i es practiqui com si fos autònoma i purament qualitativa i participada.

Quan es procedeix a avaluar sense que ho hagin desitjat i sol·licitat els protagonistes, és fàcil que apareguin algunes reaccions negatives:

a. Es burocratitza el procés, ja que no sempre

és assumit de forma voluntària.

b. Els professors tenen por, ja que no saben què és el que s'espera d'ells i què és el que es farà amb les dades.

c. Tenen el temor de quedar malparats en un avaluació realitzada per agents externs jeràrquics.

d. No col·laboren d'una forma espontània i decidida ja que pensen que l'interès de l'avaluació és de qui l'exigeix.

e. Posen en qüestió els resultats negant-los validesa.

f. Remeten a causes alienes el problema, les limitacions i els errors detectats.

g. Desitgen acomodar-se a les exigències dels avaluadors, ja que és des d'elles i no des de les seves interpretacions des d'on es farà el judici de valor.

La necessària tasca de control de les institucions en una societat

democràtica exigeix que les autoritats legítimes es preocupin pel bon funcionament dels centres. No és igual fer les coses d'una manera que d'una altra. I, sobretot, no és correcte fer-les de qualsevol manera. Perquè hi ha víctimes que pateixen les conseqüències amb una contundència lamentable. (Ho entendriem molt bé en el sistema sanitari. No es pot acceptar que els metges destrossin impunement els pacients. Els poders públics han d'intervenir mitjançant el control responsable. El problema en l'educació resideix en el fet que els cadàvers psicològics no fan olor i es mouen i que les ferides de l'esperit no sagnen. Per això es pot "ferir" i "matar" de forma impune.)

El plantejament jeràrquic, de direcció descendent, és més pròxim al retre comptes que a la reflexió voluntària. Prova d'això és que a la Llei es diu que els centres col·laboraran amb els inspectors per a fer l'avaluació dels centres i no a la inversa.

Un altre risc d'aquesta dinàmica impositiva és que no acostuma a afavorir l'adhesió del professorat ja que tant la iniciativa com el contingut són de caràcter jeràrquic. No és estrany que els professors s'hi mostrin reticents, ja que no és a les seves mans el control, i que tractin d'acomodar-se a les respostes suposadament o clarament desitjables.

Si l'avaluació és tan important, es pregunten alguns professors, per què no s'avalua la inspecció? L'avaluació sembla ser -així es diu- un magnífic mitjà per a millorar. Si és així, per què no s'avalua els responsables del sistema? Per què sempre l'exigeixen els superiors als inferiors? Per què té sentit descendent i no ascendent?

Quan els inspectors reben l'encàrrec d'avaluar, es pregunten no solament com ho han de fer sinó quan. Si l'avaluació dels centres s'afegeix a les altres ocupacions ja assumides, quin temps dediquen a les avaluacions? O és que abandonen algunes de les

competències que abans tenien? Si no es disposa de condicions (una d'elles el temps), és fàcil que es burocratitzi l'exigència. Es fa, és clar que es fa, però dins de les limitacions de temps, com una sobrecàrrega. Si cal negociar, extreure informació, redactar informes, negociar els informes, publicar-los, etc., d'on es treu el temps necessari si es considera que abans de rebre aquesta ordre ja tenien el temps absolutament ocupat?

La presència als centres fa que els inspectors no puguin romandre als seus despatxos. Sense que es formuli cap retret, quan predomina la cultura del compliment estàtic, pot interpretar-se l'absència com un esbarjo, com una fugida del lloc de treball. No es diu, però es pressuposa.

Per això, els inspectors a més de fer la tasca que se'ls imposa (el legislador pensa que en ser racional el que mana, tots ho entendran i acceptaran quan se'ls expliqui i ho entenguin) han de dir als gestors quines són les exigències que requeriria la nova obligació per a ser abordada de forma rica i no depauperada. D'aquesta pràctica reflexiva, d'aquest diàleg crític, n'aprendrem tots. Els qui manen perquè sabran què passa amb les seves ordres, els qui obeeixen perquè posaran en funcionament la seva responsabilitat ciutadana. Aquest discurs crític ascendent és imprescindible per a aprendre i per a millorar. ¿Tot el que està manat és bo? Com se sap? I si és bo, ¿no és cert que pot ser dut a la realitat d'una forma matussera i negativa? Com es pot canviar la manera de manar i el que s'ha manat? Resulta contradictori exigir que es faci avaluació i no sotmetre el manament i la manera d'implantar-lo a una avaluació rigorosa. Com aprendre no només de l'avaluació sinó del fet

que s'hagin manat de fer AIXÍ i ARA les avaluacions? Que jo sàpiga

com diu Cronbach, no només existeixen persones,

la *Llei Perterra* es va gestar amb una escassa participació dels agents educatius. ¿Tenen els governants ciència infusa? ¿No poden aprendre quan les persones que trepitgen el fang de la realitat i senten en la carn les dificultats i els problemes analitzen i expliquen amb rigor els errors i els encerts del desenvolupament legal?

La majoria del professorat vol joc net. Si s'imposa l'avaluació i de l'avaluació es dedueix que l'administració educativa o la mateixa inspecció han de canviar la seva actuació, ¿tenen la seguretat que alguna cosa canviarà o només se'ls exigeix que canviïn ells? En els centres,

hi ha també estructures, prescripcions, materials, temps, condicions, espais, etc. (Santos Guerra, 1994). Només cal avaluar els professionals?

He realitzat nombroses avaluacions sol·licitades pels interessats. Han valorat l'avaluació de tal manera, que no només l'han sol·licitada i l'han feta sinó que l'han pagada. La voluntarietat fa fàcil una actitud oberta, col·laboradora i receptiva.

L'avaluació no és tant una tècnica com un fenomen ètic i polític. La principal qüestió no és fer servir amb precisió instruments de mesura sinó dirigir un procés complex per encaminar-lo vers la millora de la institució i

dels professionals. Per això la formació dels inspectors pel que fa a l'avaluació no afecta només la dimensió funcional sinó el vessant polític i moral de l'avaluació. Reflexionar sobre el significat de l'avaluació, sobre el que suposa la seva realització, sobre els valors que promou i els sectors als quals afavoreix és una tasca substancial.

S'està sobredimensionant en l'avaluació dels centres la mesura dels resultats com un indicador de qualitat. Apareixen classificacions i seleccions dels millors centres, les famílies elaboren la seva llista de preferències segons indicadors falsejats, s'estableix una competència de dubtós origen, es potencia el discurs de les escoles eficaces, etc.

Aquest tipus de plantejaments porten a comportaments inacceptables de selecció d'alumnat, d'eliminació dels qui no segueixen el ritme imposat, d'acomodació rígida a criteris externs, de falsificació de situacions, etc.

És necessari i urgent posar en marxa mecanismes de metaavaluació que ens permetin saber què es va aconseguint, quines dificultats existeixen, què caldria millorar en el procés avaluador. La metaavaluació pot fer-se a través del judici crític d'experts, de l'aplicació de criteris de credibilitat (Santos Guerra, 1993) i de les opinions dels protagonistes. M'estic referint aquí no tant als resultats de l'avaluació mateixa com al procés mitjançant el qual s'estableix i al rigor que l'acompanya.

És necessari establir un debat sobre el que està succeint amb l'avaluació dels centres. Els inspectors tenen, doncs, molt a dir perquè s'han convertit en

agents directes de l'avaluació. I tenen també la possibilitat d'alliberar la veu dels qui desitgen dir el que realment pensen de l'avaluació. Per això cal generar un clima de llibertat en el qual tots puguin expressar el que pensen i tots se sentin obligats a respectar les opinions dels altres i a tenir-les degudament en compte.

SANTOS GUERRA, M. A. (1993): *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares*. Ed. Akal. Madrid.

SANTOS GUERRA, M. A. (1994): *Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar*. Ed. Aljibe. Málaga.

"RAONS" DE LA HISTÒRIA OFICIAL DE LA INSPECCIÓ D'UN MODEL SEMIPROFSSIONAL A UN MODEL PROFESSIONAL

Santiago Esteban Prades (president d'ADIDE)

Algunes notes sobre les "raons" de la història oficial de la Inspecció Educativa a Espanya durant els darrers sis anys: d'un model semiprofessional a un model professional.

Des que alguns docents en la funció inspectora participàrem en un informe sobre la inspecció² les coses han canviat substancialment, degut sobretot al fet que existeix una configuració administrativa adequada de la inspecció educativa, en crear-se el Cos d'Inspectors d'Educació a través de la *Ley Orgànica de la Participación, la Evaluación y el Gobierno de los Centros Docentes (LOPEGCE)*, aprovada el mes de novembre de 1995. Algunes de les qüestions que es preguntaven aleshores a diferents sectors educatius (pares, sindicats docents, associacions professionals d'inspectors) segueixen sense tenir respostes clares. Sembla com si després de més d'un segle de vida de la inspecció existissin seriosos problemes perquè aquest servei encaixi en el sistema escolar i sigui percebut per la societat com una institució capaç de millorar la realitat educativa. En aquest sentit, hi ha dades que preocupen, com ha estat algun estudi³ en el qual el Servei d'Inspecció educativa és la institució de formació docent pitjor valorada pel professorat espanyol. El mateix *Consejo Escolar de Estado* en el seu informe anual⁴ demanda alguna cosa que no sembla haver-se aconseguit. En fi, podríem posar més exemples per a demostrar

que la inspecció no ha trobat encara el seu camí i que estem en un període històric crític i interessant per a fer-ho. Falta un procés

d'avaluació dels serveis d'inspecció, encara que existeixen algunes visions parcials com la intervenció en els Projectes Curriculars dels Centres⁵. Des que alguns docents en la funció inspectora participàrem en un informe sobre la inspecció⁶ les coses han canviat substancialment, degut sobretot al fet que existeix una configuració administrativa adequada de la inspecció educativa, en crear-se el Cos d'Inspectors d'Educació a través de la *Ley Orgànica de la Participación, la Evaluación y el Gobierno de los Centros Docentes (LOPEGCE)*, aprovada el mes de novembre de 1995. Algunes de les qüestions que es preguntaven aleshores a diferents sectors educatius (pares, sindicats docents, associacions professionals d'inspectors) segueixen sense tenir respostes clares. Sembla com si després de més d'un segle de vida de la inspecció existissin seriosos problemes perquè aquest servei encaixi

¹ La història real de la inspecció, la que es viu en el dia a dia a l'España, als centres... i el passament educatiu dels inspectors l'espèlcoron en un altre número de la revista.

² ESTEBAN PRADES, S. i altres: "Dossier Chepuro a la inspecció", *Colectivos de Pedagogía*, Novembre 1991, núm. 197, pàg. 88-98.

³ Informe de la Fundación Santa María realitzat pels sociòlegs Pedro González i Asa González - Aduán, 1995. Un 78 % dels docents espanyols consideren que la influència d'aquest servei de assessorament a quants hi ha pel que fa a la seva tasca docent, encara que es tenen bastantes expectatives sobre ella, ja que s'espera que sigui un important factor "diversificador cultural i pedagògic" i "coordinador de la tasca docent de la zona" (57 %). Hi ha, doncs, respecte de la inspecció una esperança que es considera en certa manera frustrada.

⁴ Consejo Escolar del Estado: Informe sobre el estado y situación del sistema educativo. Curso 1993-94. Madrid, Ministerio de Educación y Ciencia, 1995.

⁵ El centre amb la màxima fermesa le necessita de convertir la tasca inspectora en un veritable impuls educatiu que inclouïni positivamente en problemes de caràcter metodològic, de continguts, realització o de cohesió, oferint la seva col·laboració als equips directius, professors, alumnes i associacions de pares. Amb aquesta finalitat els inspectors hauran de:

a) Potenciar la tasca dels equips directius dels centres
b) Entendre i col·laborar en la renovació pedagògica del professorat
c) Orientar i assessorar el professorat en l'aplicació de la Reforma.

⁶ Ministerio de Educación y Ciencia, Seguimiento del proceso de implantación de la LOGSE. Informe - Síntesis. Curso 1992-93. Madrid, 1994.

⁷ ESTEBAN PRADES, S. i altres: "Dossier Chepuro a la inspecció", *Colectivos de Pedagogía*, Novembre 1991, núm. 197, pàg. 88-98.

en el sistema escolar i sigui percebut per la societat com una institució capaç de millorar la realitat educativa. En aquest sentit, hi ha dades que preocupen, com ha estat algun estudi⁷ en el qual el Servei d'Inspecció educativa és la institució de formació docent pitjor valorada pel professorat espanyol. El mateix *Consejo Escolar de Estado* en el seu informe anual⁸ demanda alguna cosa que no sembla haver-se aconseguit. En fi, podríem posar més exemples per a demostrar que la inspecció no ha trobat encara el seu camí i que estem en un període històric crític i interessant per a fer-ho. Falta un procés d'avaluació dels serveis d'inspecció, encara que existeixen algunes visions parcials com la intervenció en els Projectes Curriculars dels Centres⁹.

Intentarem en aquest breu article¹⁰ defensar la tesi següent: des que es va elaborar el *Libro Blanco de la LOGSE* fins que es va aprovar la *LOPEGCE* s'han anat fent passos i prenent mesures que han permès passar d'un plantejament semiprofessional de la inspecció a un altre de professional. Ara bé, aquest nou model té reptes que cal assolir i tòpics que cal vèncer si vol "estar al dia" i connectar amb els professors i els pares, per no quedar-se aturat en el temps i ser uns buròcrates en extinció. Ens atrevirem a dir que la inspecció educativa es troba a la recerca de la seva nova identitat.

1. UNA MICA D'HISTÒRIA

Fou positiu per a la professionalització de la inspecció que el *Libro Blanco para la Reforma del Sistema Educativo* realitzés les propostes sobre la inspecció educativa juntament amb els factors i processos que s'estimaven necessaris per a la millora del sistema educatiu: el professorat i la seva formació, l'orientació educativa, la investigació educativa, l'avaluació del sistema i dels seus processos educatius, la innovació i l'experimentació i el procés de canvi en el sistema educatiu. És rellevant el tractament en el fons i en la forma que es fa de la inspecció educativa¹¹.

⁷ Informe de la Comisión Interdepartamental para el estudio Pedro González i Juan González - Asilo, 1995. Un 78,8 dels docents espanyols consideren que la influència d'aquest servei és escassa o quasi nul·la pel que fa a la seva tasca docent, encara que es tenen bastants expectatives sobre ella, ja que s'espera que sigui un important factor "diversificador cultural i pedagògic" i "coordinador de la tasca docent de la zona" (57-58). Hi ha, doncs, respecte de la capacitat dels inspectors que se consideren en certa manera frustrats.

⁸ Consejo Escolar de Estado. Informe sobre el estado y situación del sistema educativo. Curso 1993-94. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, 1995.

Es retorna amb la mateixa força la necessitat de convertir la tasca inspectora en un certador i impulsador de canvis que incidirà positivament en problemes de caràcter metodològic, de contingut, resoliment i de coherència, aferrint la seva col·laboració als equips directius, professorals, alumnes i associacions de pares. Amb aquesta finalitat els inspectors haurien de:

a) Potenciar la tasca dels equips directius dels centres
b) Estimular i col·laborar en la innovació pedagògica del professorat
c) Orientar i assessorar al professorat en l'aplicació de la Reforma.

⁹ Ministerio de Educación y Ciencia. Documento del proceso de implantación de la LOGSE. Informe - Síntesis. Curso 1992-93. Madrid, 1994.

¹⁰ "Es demostren alguns resultats i similituds al quadre de la inspecció". Seria d'útil basar pensar que en les sessions oportunes es poden abordar totes les variables que afecten l'estudi i investigació de la inspecció educativa. En la bibliografia que hi ha sobre aquest camp existiran importants monografies que han aprofundit en el tema que ens ocupa.

¹¹ "Somarem amb nosaltres les funcions de la inspecció i les seves tribulacions. En desvirtuem les singularitats que presenta el sistema educatiu derivat de la configuració autonòmica de l'Estat. S'indiquen els procediments que han caracteritzat l'evolució de la inspecció educativa des de la Ley General de Educación de 1970 i es defensa el disseny i model d'inspecció educativa des de la reforma."

Fou negatiu que en el *Libro Blanco* es confirmés i abonés el model semiprofessional¹² que la *Ley de Medidas para la Reforma de la Función Pública* havia definit, atès que els qui exercien la funció ho feien de manera provisional, encara que posteriorment es rectificà amb la *Ley 23/1988* establint els mecanismes per a la permanència en la funció inspectora¹³, però sempre des d'una concepció en desacord amb el sentit comú que regia a la resta de les Administracions¹⁴.

Per als inspectors de nou accés aquesta situació administrativa confusa, d'indefinió i atípica dins de la funció pública els ha originat una allau de conflictes permanents. Són molts els documents interns¹⁵ i externs¹⁶ on es pot corroborar aquesta afirmació. (Seria interessant que futures publicacions abordessin aquesta casuística dels inspectors d'educació.)

Aquesta inestabilitat, inquietud i malestar que generà la norma per als docents que exercien la funció inspectora ha estat el costat fosc d'un model que, malgrat tot, ha tingut algunes característiques positives:

a) Ha permès que els diferents poders públics hagin regulat d'acord amb els seus Estatuts l'exercici de la inspecció en els seus respectius àmbits, així com

l'organització i funcionament dels corresponents serveis. D'aquí s'ha derivat una riquesa interessant d'experiències diverses en la manera de configurar la inspecció¹⁷. b) El model d'accés ha permès seleccionar en les diferents administracions educatives i Comunitats Autònomes a docents experimentats i compromesos amb el canvi educatiu. En la majoria dels casos estaven assumint responsabilitats directives o d'assessorament. Alhora ha servit per incrementar positivament el nombre d'inspectors d'educació.

c) S'ha emmarcat el concepte d'inspecció educativa en un de més ampli de supervisió educativa. I a la vegada s'ha anat concretant el contingut de les funcions de control, assessorament, avaluació, orientació, informació i col·laboració. Existeixen algunes publicacions d'interès comentant aquestes qüestions¹⁸.

d) S'ha anat determinant que l'avaluació constitueix una de les funcions principals dels serveis d'inspecció, alhora que s'ha delimitat el concepte mateix d'avaluació i el paper que la inspecció pot desenvolupar en aquesta tasca. S'han dat a terme algunes experiències al país, com el cas

¹² El tema del professionalisme és essencial des del punt de vista teòric per a configurar una activitat que es considera necessària per a la societat. Per a l'estudi del professionalisme a la inspecció podrien ser útils les investigacions que existint sobre el professionalisme. Servint com a exemple el que es tracta a la *Revista de Educació: "Profesionalidad y profesionalización de la enseñanza"*, núm. 283, gener - abril, 1988; i a *Cuadernos de Pedagogía: "El profesorado"*, núm. 220, desembre de 1993; i *Monográfico: El profesor. Ese desconocido*, núm. 161, juliol - agost de 1988.

¹³ En general s'entén per professionalització el conjunt de processos horitzontals mitjançant els quals un grup de professionals aconseguix demostrar la seva competència en una activitat de rellevància social i la capacitat de transmetre a d'altres aquesta competència. Les professions serien necessàries a causa del desenvolupament tecnològic, social, cultural i econòmic. Des d'aquesta perspectiva es pot donar una professionalització, una semiprofessionalització o una desprofessionalització que rebus l'estatus social.

¹⁴ El projecte d'ordenament recull el caràcter semiprofessional de l'inspecció en manifestar que "Es considera que el període dels sis anys garanteix suficientment els aspectes formatius i comben, si s'ajuta per la continuïtat, a la necessària professionalització".

¹⁵ El més lúcid era que qui exercia una funció rellevant i de manera indefinida pertany a un Cos. Seria necessari que futures investigacions clarifiquen per què es va prendre la decisió de la supressió dels Cosos d'Inspecció. La veritat que creiem de que quan arribarem de socialitzar el poder l'any 1982 es trobaren amb pocs inspectors d'educació de la seva confiança. Potser futures investigacions han de clarificar aquesta situació.

¹⁶ Actes de les reunions celebrades per la Junta Directiva d'ADUE (Asociación de Inspectores de Educación) durant els anys 1990 - 1991 - 1992 - 1993 - 1994 - 1995.

¹⁷ GÓMEZ JORRA, P. "Inspección Educativa y calidad de enseñanza. Los inspectores nombrados a parte de la Ley 30/1994 están limitados en numerosos derechos profesionales". *Estudios Educativos*, núm. 1207, 1994, pàg. 22.

¹⁸ Hi ha un estudi molt interessant que recull la regulació de la inspecció a tot l'Estat elaborat per ADUE - País Valencià amb el nom de: "Regulación de la Inspección educativa en el estado español". València, 1995.

¹⁹ DELGADO, J. "La inspección hoy. Una reflexión desde dentro". *Revista de Ciencias de la Educación*, núm. 130, Madrid, 1992, pàg. 263-283.

del Plan EVA¹⁹ i de la valoració dels docents per a concedir llicències per estudi.

e) S'han desenvolupat plans d'actualització i perfeccionament dels inspectors ben plantejats en la seva justificació teòrica, en els objectius i en els continguts, encara que en el cas del MEC²⁰ les mancances econòmiques i la inadequada metodologia, entre d'altres motius, han dificultat el seu compliment.

f) Han millorat tots els processos de planificació en les diferents Comunitats Autònomes a nivell de Serveis Centrals i Perifèrics.

2. CAP A UN ALTRE MODEL

Pel gener de 1994 apareix el document²¹ dit vulgarment de "les 77 mesures". Amb ell es va intentar donar una proposta de treball que integrés i abordés tots els temes referits a la qualitat del sistema educatiu, sobretot la direcció dels centres. Quant a la inspecció, per primera vegada en un document públic del

MEC, es reconeixia que el model implantat per la Ley 30/1984 havia causat una sèrie de disfuncions i que el sistema d'inspecció dissenyat, donada la indefinició que presentava, ja no responia a les noves demandes dels centres educatius. Per això es reconeixia la necessitat de la definició administrativa de la seva naturalesa i la reforma de l'accés a la inspecció. Sobre la funció inspectora es fan quatre propostes fonamentals per la seva transcendència en determinar la inspecció com una professió:

1a. Es perfeccionaran els procediments de selecció per al desenvolupament de la funció inspectora i es potenciarà l'actualització permanent dels inspectors. Es defineix amb claredat el concurs-oposició com a sistema d'accés.

2a. Es potenciarà el desenvolupament per part de la inspecció de les tasques de supervisió, avaluació i control, així com la d'assessorament pedagògic i organitzatiu dels centres i dels equips de professors.

3a. L'actual model d'inspecció generalista es completarà amb l'adequada especialització que els diferents nivells del sistema exigeixen. Alguns inspectors, en particular dels antics cossos, mantenen per la seva procedència i forma d'accés unes postures radicals sobre l'inspector generalista - internivel lar²² i l'inspector nivel lar i especialista de matèria²³. La majoria dels inspectors d'accés del model de la Ley 30/1984, recollint les realitats viscudes a les diferents Comunitats i Administracions Educatives, han fet propostes menys radicals i més flexibles que els altres grups²⁴.

4a. S'establirà un nou marc jurídic-administratiu que garanteixi la permanència en la funció inspectora.

¹⁹ LUGÓN CASERO, J. i PUENTE AZCUTTA, A.: *Evolución de Centros Docentes. El Plan EVA*. Ministerio de Educación y Ciencia, Madrid, 1996.

²⁰ Circular 6/94 de la Dirección General de Coordinación y de la alta Inspección por la que se aprueba el Plan de Actualización y perfeccionamiento de inspectores para el trienio 1994-96.

²¹ Ministerio de Educación y Ciencia: *Centros Educativos y Calidad de la enseñanza. Propuestas de actuación*. Madrid, 1994.

²² SOLER FERNÁNDEZ, E.: "Inspector generalista / inspector especialista: debate superado". *Apuntes de Educación*, núm. 296, Madrid, 1994.

²³ Asociación Nacional de Inspectores de Educación Secundaria: *Conclusiones de los Tercer Simposio permanente de inspectores*. Madrid, 1994.

²⁴ Asociación de inspectores de educación (ADIDE): *Conclusiones del Grupo de Trabajo sobre criterios para la organización y funcionamiento de la inspección desde el análisis y valoración de las distintas realidades organizativas que existen sobre la inspección en las distintas Administraciones educativas. Posturas e innovaciones de los distintos modelos de actuación*. Aitodas de San Lorenzo de El Escorial (Madrid), 1996, document multigràfic, pàg. 8-20.

És curiós com a partir d'aquestes propostes s'origina un debat el desencadenant del qual era la diferència de concepcions del sistema d'accés al Cos d'Inspectors que obliga la revista *Escuela Española* a publicar dos durs editorials, un amb el títol "Debate sobre la inspección" i un altre "El problema de la inspección". Al primer es diu que la discussió no pot tenir interès per a la comunitat escolar ja que el que té interès és, entre d'altres coses, debatre sobre el paper de la inspecció en el sistema educatiu, tenint en compte les exigències de qualitat i de renovació del mateix sistema i com contribueix la inspecció a la modernització i a l'increment de l'eficàcia en l'escola. El segon editorial acaba dient categòricament que:

"No es pot mantenir indefinidament una situació com l'actual, ja que no beneficia a ningú, ni a l'educació, ni als professors, ni als mateixos inspectors, ni tan sols a l'administració educativa. De savis és rectificar"²⁵.

L'article²⁶, que provocà aquesta situació, incidia en la situació més sensible per als anomenats docents en funció inspectora, en mantenir que el sistema d'accés i integració al nou Cos d'Inspecció que podia crear-se havia de ser per concurs-oposició. La forma de redactar l'article i algunes expressions d'aquests inspectors que es consideraven del "Cuerpo Superior de Inspectores de Educación" desencadenaren una onada de respostes individuals, col·lectives²⁷, professionals²⁸, d'opinió²⁹, etc. per tot l'Estat. Creiem que en un altre moment històric no s'hauria produït aquest debat de manera tan forta, però en el fons els inspectors de nou

accés, atesos els problemes que estaven patint, no només volien demostrar amb arguments que la seva forma d'accés era legítima, sinó també la seva professionalitat. Tots els articles escrits reflecteixen la defensa de la dignitat en un lloc de treball i la competència per desenvolupar-lo. D'aquest exemple es dedueix que els qui vulguin interpretar el que ha passat i passa en l'actualitat a la inspecció educativa han de tenir en compte les variables que han afectat a l'inspector en el seu estatus i rol professional.

El primer esborrany que es va presentar del projecte de la futura llei (*LOPEGCE*) contemplava allò de la "categoria d'inspector", terme que fou rebutjat unànimement per les associacions professionals, en entendre que s'estava altre cop a la via experimental de l'administració educativa respecte de la inspecció³⁰.

La *LOPEGCE*, encara que no recollia algun dels plantejaments bàsics dels inspectors en no haver contemplat a la norma la integració de tots els inspectors en el futur Cos d'Inspectors d'Educació, ja que alguns d'ells han hagut de passar per un concurs-oposició, possibilitava

²⁵ *Escuela Española*, núm. 3.185, 1994, pàg. 3.

²⁶ CRUZ MENDOZA, J. E. i RICO FERCHER, M. "Intervenció al Cuerpo de Inspección Educativa", *Escuela Española*, núm. 3.213, 1994, pàg. 17.

²⁷ SERRA LANCHIZ, J. i altres: "Los inspectores de acceso docente exigen igualdad", *Escuela Española*, núm. 3.216, pàg. 17.

²⁸ President de l'Associació de Inspectores de Educación (ADIE): Pedro Gómez Mira: "Intervenció al debate", *Escuela Española*, núm. 3.214, 1994, pàg. 16.

²⁹ El Magisterio Español: "Encuesta. Los inspectores se ponen de acuerdo: al MEC se opusieron", Madrid, 1994, pàg. 4.

³⁰ ESTEBAN PRADES, S. President de ADIE: Asociación de Inspectores de Educación: "Definición en torno a la LOPEGCE", *Escuela Española*, núm. 3.214, 1993, pàg. 17-18.

entrar en una nova etapa de professionalització segons s'entén des del punt de vista de les Ciències Socials (vegeu nota 3) perquè a la norma

a) Es defineix una professió en determinar les funcions i atribucions de la inspecció d'educació.

b) Es determina que es desenvolupa el seu exercici per funcionaris pertanyents a un Cos de la Funció Pública.

c) S'indiquen els requisits per accedir a l'esmentat Cos i es determina la seva selecció pels inspectors mateixos.

d) Es marquen els punts referents a la formació d'inspectors, a la carrera administrativa, a l'exercici de les seves funcions i a l'organització de la inspecció.

I a la pràctica, l'activitat en ella mateixa de l'acció inspectora reuneix totes les característiques d'una professió: s'exerceix com

una activitat tècnica, de forma permanent i estable, basada en un saber especialitzat adquirit sistemàticament a través d'un procés d'aprenentatge. I les tasques s'orienten cap a un servei bàsic als ciutadans com és l'educació; i, sens dubte, el treball dels inspectors ha d'estar guiat per un codi deontològic³¹ o una ètica professional.

Hi ha un altre aspecte fonamental a destacar en la concepció d'inspecció que configura la *LOPEGCE*: el fet de ser un cos docent. El caràcter de docent marca la configuració administrativa i funcional del Cos d'Inspectors d'educació en aspectes tan bàsics com: el sistema d'accés i el concurs de trasllats, les diferents situacions administratives (servei actiu, serveis especials, excedències, llicències i permisos, llicències d'estudi, etc.), les retribucions³²...

Aquesta Llei, també anomenada "Llei Pertierra", fou molt criticada i rebutjada per diferents sectors de la comunitat escolar. En general, es pot dir que fou molt polèmica. Prova d'això fou que fins al darrer moment es va estar demanant la seva retirada per part dels sindicats del professorat, fins i tot aquests suspengueren les negociacions amb el MEC després que el professorat es pronunciés en un referèndum.

Tot i que una de les principals novetats incorporades a la Llei era la resurrecció del Cos d'Inspectors d'Educació, serà difícil de provar que aquest era un dels motius principals pels quals es rebutjava la Llei, ja que en els textos, declaracions i explicacions dels sindicats no

³¹ CIEZARRIA I NOLANNO, E.: "La deontologia professional de l'inspector d'ensenyament", *AIEC*, edita l'Associació d'Inspectors d'Ensenyament de Catalunya, núm. 2, 1993, pàg. 73-76.

³² *Conclusiones del grupo de trabajo sobre Configuración administrativa y funcional del Cuerpo de Inspectores de educación*, AIDE (Asociación de Inspectores de Educación), document multipàgina, *Actas de los Locales de El Escorial (Madrid)*, 1996, pàg. 2-6.

apareix explícitament i amb nitidesa el tema de la inspecció. La inspecció ha estat absent d'un possible fòrum de discussió i debat a gran escala amb motiu de l'aprovació de la Llei. Com hem vist anteriorment en aquest cicle de temps, la dialèctica sobre la inspecció s'ha produït entre els mateixos inspectors; rarament hi apareixen opinions de persones externes, tot i que n'hi ha alguna³³ digna de ressenyar, ja que manté la tesi d'alguns sectors d'ensenyants que els inspectors "són uns desertors del guix". Hi ha opinions aïllades de gent qualificada de la Universitat³⁴ que van tenir una rèplica³⁵ adequada per part de les Associacions professionals d'inspectors.

En el debat parlamentari va ser CIU qui va presentar una esmena on es recollia la creació del Cos d'inspectors d'educació. Sembla que era inoportú per al partit socialista presentar aquesta proposta quan ells havien pres el 1984 la decisió contrària. Però excepte les crítiques del portaveu del Grupo Popular a la proposta de Categoria i a les males decisions que sobre la inspecció havien pres les administracions socialistes, amb prou feines hi va haver anàlisis i debats sobre aquest tema.

De tot plegat es desprèn la idea que la inspecció ha despertat poques cabòries intel·lectuals entre els sectors de l'ensenyament. Val a dir que en els darrers quatre anys l'ensenyament ha estat absent dels mitjans de comunicació i de les preocupacions principals dels ciutadans y que es nota una certa atonia o el que avui s'anomena "passotisme" sobre el fet escolar (amb el nou govern s'han revifat alguns temes, com la qüestió públic-privat, religió-alternativa, la implantació de l'ESO en el medi rural...).

3. EL PRESENT I EL FUTUR IMMEDIAT DE LA INSPECCIÓ

Per acabar aquest article enumerarem una sèrie de fets i valoracions que poden ajudar a comprendre la situació de la inspecció en aquests moments:

a) A les Jornades celebrades recentment per ADIDE (Asociación de Inspectores de Educación) a El Escorial (Madrid), on van acudir 60 inspectors de tot Espanya, s'hi van tractar els principals temes que preocupen els inspectors.

1r. Configuració administrativa i funcional del nou Cos d'inspectors d'Educació.

2n. Criteris per a l'organització i el funcionament de la inspecció des de l'anàlisi i la valoració de les diferents realitats organitzatives que existeixen sobre la inspecció en les distintes Administracions educatives. Avantatges i inconvenients dels diversos models d'actuació.

3r. Desenvolupament professional dels inspectors d'educació, formació permanent i avaluació.

Pensem que la documentació³⁶ elaborada en aquestes Jornades pels diferents grups de treball suposa una aportació imprescindible per a poder interpretar i alhora

³³ LARA F. "Una Nueva Ley de Educación", *Escuela Española*, núm. 3.233, 1995, pág. 17.

³⁴ MOLINA S. "La futura Ley de Educación, la LOPROCE", *Escuela Española*, 19 d'octubre de 1995, pág. 2.

³⁵ GARCERÁN B. (President de l'Associació d'Inspectors d'Ensenyament de Catalunya): "Inspectores Legales". A "Cartas al Director", *Escuela Española*, núm. 3.233, 1995, pág. 4.

³⁶ Asociación de inspectores de educación (ADIDE). "Jornadas de trabajo sobre la inspección educativa. Conclusiones". San Lorenzo de El Escorial (Madrid), document

resoldre les principals preocupacions que tenen avui dia els inspectors d'educació.

Llegint les propostes presentades fa la impressió que els inspectors es miren massa el melic, que estan en una postura egocèntrica, això és lògic en totes les professions que cerquen les seves pròpies notes d'identitat i intenten resoldre qüestions "domèstiques". És d'esperar que en una pròxima fase no gaire llunyana els inspectors qüestionin, analitzin i treballin més sobre temes generals i específics del sistema educatiu.

b) És significatiu que diverses Associacions professionals i sindicats tinguin recorregudes les normes que despleguen la inspecció educativa. És el que ara se'n diu "la judicialització" de la inspecció. Treure a la inspecció el seu component polític³⁷ costarà encara uns quants anys. Potser l'alternança política en el país facilitarà que la inspecció sigui considerada com el que és: una institució al servei de les Administracions educatives i dels ciutadans.

c) La política educativa del govern actual respecte a la inspecció sembla molt favorable, segons que es desprèn de les declaracions³⁸ de l'actual secretari general d'Educació i Formació Professional del MEC fent un repàs dels projectes del Ministeri d'Educació i Cultura. Després de reconèixer que els Serveis d'Inspecció d'educació, als quals correspon la supervisió i l'avaluació dels múltiples aspectes pedagògics, jurídics, administratius i econòmics, etc., que conflueixen en la realitat escolar, han estat en el darrer decenni infravaluats si no relegats, defineix dos objectius principals de la seva política educativa en aquesta matèria:

1r. Potenciar la professionalització de la Inspecció d'educació solucionant amb mesures legals aquesta

munió de problemes interns que han restat operativitat a la Inspecció i tenen el seu origen en la Llei 30/1984.

2n. Que la Inspecció tingui el paper central, ja que és la seva tasca essencial, primigènica i la que li dona sentit, en l'avaluació i supervisió del sistema educatiu, dels centres i de la tasca dels professors.

Els inicis no han estat gaire prometedors, ja que en lloc de prendre mesures en el sentit del que manifesten els responsables del MEC per potenciar la Inspecció, el que s'ha fet han estat modificar per via d'urgència el Reial Decret 2193/1995, de 28 de desembre, pel qual s'estableixen les normes bàsiques per a l'acòc i la provisió de llocs de treball en el Cos d'Inspectors d'educació i la integració en aquest Cos dels inspectors actuals.

En aquest sentit, no sembla oportú que una de les primeres normes dalt rang i de caràcter bàsic que presenti l'actual Equip Directiu del Departament tingui uns efectes tan restringits que no contribueixen pas a la millora de la Inspecció en el seu conjunt per a poder contribuir com a factor de qualitat del sistema educatiu. Fins i tot alguns articles de premsa³⁹ i de revistes professionals⁴⁰ han ressenyat aquest fet amb una certa morbositat.

d) S'anuncia que les transferències de competències educatives a les Comunitats Autònomes que no les tenen es realitzarà amb data límit FI de gener de 1998. Això pot afectar encara més el model d'inspecció, ja que es produirà una diversitat de models d'organització. Dins l'heterogenietat organitzativa i de funcionament caldrà mantenir vincles professionals i associatius que permetin analitzar qüestions inherents i pròpies de la professió. Aquesta funció es pot realitzar des de l'associacionisme

³⁷ multitecnològic, M. Pérez

³⁸ La història del que ha passat a la Comunitat Valenciana, amb el cessament de 49 inspectors dels seus llocs de treball per part de les autoritats educatives, és l'exemple més clar de la intransigència i el radicalisme que es pot stanceir contra una professió. Ve la negació de la professió.

³⁹ *Revista Española, Entrevista a Eugenio Navarro, Secretario General de Educación y Formación Profesional*, núm. 5.283, 4 de juliol de 1996, pàg. 3.

⁴⁰ *ABC*, 6 de juliol de 1996: "El Ministerio acabará con el proyecto consistente de dshaber el antiguo cuerpo de inspectores."

⁴¹ *El Magisterio Español*: "Numerosas Inspecciones del CISAE se colocan en punto de crisis del Ministerio. El MEC desvalva fluenta al CISAE, lo que provoca revueltas entre los de "socioes".", 19-6-1996.

resoldre les principals preocupacions que tenen avui dia els inspectors d'educació.

Llegint les propostes presentades fa la impressió que els inspectors es miren massa el melic, que estan en una postura egocèntrica; això és lògic en totes les professions que cerquen les seves pròpies notes d'identitat i intenten resoldre qüestions "domèstiques". És d'esperar que en una pròxima fase no gaire llunyana els inspectors qüestionin, analitzin i treballin més sobre temes generals i específics del sistema educatiu.

b) És significatiu que diverses Associacions professionals i sindicats tinguin recorregudes les normes que despleguen la inspecció educativa. És el que ara se'n diu "la judicialització" de la inspecció. Treure a la inspecció el seu component polític³⁷ costarà encara uns quants anys. Potser l'alternança política en el país facilitarà que la inspecció sigui considerada com el que és: una institució al servei de les Administracions educatives i dels ciutadans.

c) La política educativa del govern actual respecte a la inspecció sembla molt favorable, segons que es desprèn de les declaracions³⁸ de l'actual secretari general d'Educació i Formació Professional del MEC fent un repàs dels projectes del Ministeri d'Educació i Cultura. Després de reconèixer que els Serveis d'Inspecció d'educació, als quals correspon la supervisió i l'avaluació dels múltiples aspectes pedagògics, jurídics, administratius i econòmics, etc., que conflueixen en la realitat escolar, han estat en el darrer decenni infrutilitzats si no relegats, defineix dos objectius principals de la seva política educativa en aquesta matèria:

1r. Potenciar la professionalització de la inspecció d'educació solucionant amb mesures legals aquesta

manió de problemes interns que han restat operativitat a la Inspecció i tenen el seu origen en la Llei 30/1984.

2n. Que la Inspecció tingui el paper central, ja que és la seva tasca essencial, primigènita i la que li dona sentit, en l'avaluació i supervisió del sistema educatiu, dels centres i de la tasca dels professors.

Els inicis no han estat gaire prometedors, ja que en lloc de prendre mesures en el sentit del que manifesten els responsables del MEC per potenciar la inspecció, el que s'ha fet han estat modificar per via d'urgència el Reial Decret 2193/1995, de 28 de desembre, pel qual s'estableixen les normes bàsiques per a l'accés i la provisió de llocs de treball en el Cos d'Inspectors d'educació i la integració en aquest Cos dels inspectors actuals.

En aquest sentit, no sembla oportú que una de les primeres normes d'alt rang i de caràcter bàsic que presenti l'actual Equip Directiu del Departament tingui uns efectes tan restringits que no contribueixen pas a la millora de la inspecció en el seu conjunt per a poder contribuir com a factor de qualitat del sistema educatiu. Fins i tot alguns articles de premsa³⁹ i de revistes professionals⁴⁰ han ressenyat aquest fet amb una certa morbositat.

d) S'anuncia que les transferències de competències educatives a les Comunitats Autònomes que no les tenen es realitzarà amb data límit l'1 de gener de 1998. Això pot afectar encara més el model d'inspecció, ja que es produirà una diversitat de models d'organització. Dins l'heterogeneïtat organitzativa i de funcionament caldrà mantenir vincles professionals i associatius que permetin analitzar qüestions inherents i pròpies de la professió. Aquesta funció es pot realitzar des de l'associacionisme

resolució, 30 pàg.

³⁷ La història del que ha passat a la Comissió Valenciana, amb el cessament de 49 inspectors dels seus llocs de treball per part de les autoritats educatives, és l'exemple més clar de la burocràcia i el radicalisme que es pot exercir contra una professió. És la negació de la professió.

³⁸ Encarna Dipolola, Entrevista a Eugenio Navarro, Secretari General de Educació i Formació Professional, núm. 1.293, 4 de juliol de 1996, pàg. 5.

³⁹ ABC, 6 de juny de 1996: "El Ministerio acabará con el proyecto socialista de disolver el antiguo cuerpo de inspectores".

⁴⁰ El Magisterio Español: "Numerosos inspectores del CISAE se sitúan en puestos clave del Ministerio. El MEC demuestra fuerza al CISAE, lo que provoca reacciones entre los de dentro", 19-6-1996.

professional, mantenint Trobades, Jornades, Congressos, publicacions, etc. que permetin tenir un nexa comú. Ens consta que ADIDE (Asociación de Inspectores de Educación) i AIEC (Asociació d'Inspectors de Catalunya) estan treballant des de fa temps en aquesta línia i han elaborat propostes i aportacions interessants sobre la inspecció i el sistema educatiu⁴¹

e) *Associacionisme o sindicalisme.* Atesa la història personal per la qual ha passat els inspectors d'educació, no és gens estrany que en diverses reunions entre alguns inspectors hagi aparegut la inquietud de constituir-se en sindicats. És probable que tot això sigui producte de la necessitat sentida pels inspectors de defensar-se davant el poder polític i de reivindicar els respectius drets que pensen que els corresponen. Tot i que el debat és obert, dins les professions, i els inspectors teòricament en l'actualitat ja ho som, són les Associacions o Col·legis els qui garanteixen millor la defensa del rol i l'estatus professional davant tot tipus de poders, inclosos els fàctics.

f) Pel que hem indicat al llarg d'aquest article, es desprèn la necessitat de plantejar en un futur immediat l'elaboració d'un Estatut que contempli tots els aspectes de la configuració administrativa i funcional del Cos d'inspectors d'educació i la seva incidència en el sistema educatiu.

Ens comprometem en un proper número de la revista a veure una altra cara de la inspecció, molt interessant i a vegades desconeguda per a l'opinió pública: la feina real dels inspectors en el dia a dia i el seu pensament educatiu.

⁴¹

-Primer Congreso Estatal de Inspectores de Educación. "La Educación Española y la Unión Europea." Conclusiones. ADIDE. Documento multioptat. Madrid, 1991.
-Segundo Congreso. Aena. Valencia, 1994.
-Tercer Congreso. Documento multioptat. Madrid, 1993.

ACTUACIONS DE LA JUNTA DE L'AIEC

Manel Malloí Figuera

*Informem de l'activitat de la Junta
directiva de l'AIEC des de primers d'any.*

- Coincidint amb l'inici de l'any 1996 es començava a desenvolupar el Capítol IV de la LOPAG, per tal d'avançar en la regulació normativa de la Inspecció d'Ensenyament, però com no podia ser d'altra manera, sorgien els primers entrebancs: USO i USITE posaven recursos contra el Reial Decret de Normes Bàsiques de la Inspecció i contra l'Ordre que fixa el temari de la part A, que hauria de servir per a les oposicions restringides previstes a la llei.

La Junta d'AIEC es va mantenir al cas d'aquesta situació en contacte amb ADIDE i fent gestions, però no es van poder evitar aquests recursos.

Es va recomanar la presentació individual davant l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem i se'n van facilitar els textos per a major comoditat dels associats. El ritme de treball dels tribunals no permet dir res més sobre aquest tema.

- La Junta va coordinar els esforços de molts inspectors per tal d'elaborar materials diversos, materials que pretenien facilitar l'estudi i la preparació adient perquè tots els afectats poguessin sortir airoso de les oposicions que es van realitzar el dia 4 de maig i dies successius. Aquesta convocatòria tampoc no s'ha deslliurat del corresponent recurs contenciós administratiu, en aquesta ocasió a càrrec de l'Associació de Catedràtics d'Educació Secundària.

- Des de la Junta de l'AIEC s'ha donat suport als inspectors represaliats del País Valencià, acudint en diverses ocasions a reunions promogudes per ADIDE i a una entrevista amb el Cap de Personal de la Conselleria d'Educació i Cultura de la Generalitat Valenciana. Val a dir que, a part de bones paraules, no s'ha obtingut res més. S'ha fet difusió de la seva problemàtica entre els inspectors de Catalunya i s'ha publicat algun article i carta als diaris de Barcelona. També s'ha promogut la tramesa de telegrams al senyor President de la Generalitat Valenciana reclamant solucions a aquesta qüestió.

- Els dies 7 i 8 de juny, ADIDE va celebrar unes jornades de treball a San Lorenzo de El Escorial, on es tractava sobre la realitat i el futur de la Inspecció. Van assistir-hi 5 representants de l'AIEC, que hi van aportar el nostre punt de vista.

També es va assistir a unes jornades organitzades per ADIDE Castilla-la Mancha a Cuenca, on la companya Rosa

M. Girbau va portar la veu de l'AIEC explicant l'organització de la Inspecció a Catalunya.

- El dia 14 de juny es va celebrar l'Assemblea General Ordinària de l'Associació als locals de la Fundació La Caixa. Aquesta va ser la primera ocasió en què tots els associats vam poder tenir conjuntament un record emocionat per al nostre company Josep M. Refusta, que ens havia deixat definitivament uns dies abans.

- El relleu a la Conselleria va comportar un canvi a la cúpula de la Inspecció. La Junta es va entrevistar amb el Sr. Tomàs de Sancristòbal, nou Subdirector General d'Inspecció, i en l'esmentada entrevista es van posar sobre la taula els temes pendents: la resolució de la sentència judicial que afecta els inspectors ingressats arran de la convocatòria de gener de 1992, la configuració que s'ha de donar al Cos d'Inspectors d'Educació, les retribucions sempre pendents d'actualitzar, i altres temes més de cada dia, però no per això menors.

- La Junta va tenir un contacte amb l'Associació de Catedràtics per tal de conèixer de primera mà l'estat de la qüestió del conflicte que els enfronta amb el Departament i que afecta la Inspecció.

- Els primers dies del mes de juliol la Junta de l'Associació es va presentar al Secretari General del Departament, Sr. Marià Morera. Val a dir que fou una visita protocol·lària. Està sol·licitada una audiència a l'Honorable Conseller des del mateix moment de la seva presa de possessió.

- S'han realitzat dues sessions de la Junta després de les vacances d'estiu, els dies 12 de setembre i 3 d'octubre per afrontar la preparació il·lusionada de les Sisenes Jornades de l'AIEC que se celebraran a Barcelona els dies 25 i 26 d'octubre. En aquestes Jornades es treballaran tres temes principals:

- Configuració del Cos d'Inspectors d'Educació.
- Nou decret; nova organització.
- La visita d'inspecció.

La Junta ha establert contactes amb el lletrat Sr. Plandiura amb la pretensió que ens assessori en temes legals quan calgui i que pugui constituir-se en consultor de l'AIEC en temes relacionats amb la professió.

LA LOPEGCD I LA INSPECCIÓ D'ENSENYAMENT

Blai Gasol
President de l'AIEC

La Llei Orgànica 9/1995, de 20 de novembre, en el seu article 37 crea de nou el Cos d'Inspecció Educativa i tanca un període d'onze anys obert per la Llei 30/1984, de 2 d'agost, que suprimia els tres cossos d'inspecció educativa existents aleshores.

La Llei 30/1984, en suprimir el Cos d'Inspecció, va crear la funció inspectora a la qual va assimilar els funcionaris procedents dels cossos d'inspecció juntament amb els nous inspectors procedents dels cossos docents, que accedirien a la funció inspectora per concurs públic de mèrits. Aquests últims podrien exercir la funció inspectora per un període mínim de tres anys i un màxim de sis; posteriorment aquests funcionaris s'havien de reincorporar a la docència.

La Llei 23/1988, de 28 de juliol, modifica la Llei 30/1984 i estableix que els funcionaris docents que accedeixin a la Inspecció per un període de tres anys

renovable per altres tres, si superen les avaluacions corresponents a la fi d'aquests períodes, podran optar per retornar a la docència o bé romandre en la funció inspectora amb caràcter indefinit.

En tots els debats i totes les anàlisis efectuades en els darrers anys s'ha constatat la inestabilitat, la precarietat i la manca de seguretat amb què s'ha exercit la tasca de la Inspecció d'Ensenyament. La complexitat de la inspecció i supervisió educativa fa que no es puguin dur a terme en un marc tan precari com l'establert per la Llei 30/1984. Calia superar la incertesa en la qual s'havia situat als professionals de la Inspecció i crear un marc jurídic que garantis l'estabilitat, la independència i la professionalitat dels inspectors i de les inspectores. Aquestes condicions, amb l'actual estructura administrativa, només es poden garantir amb la creació del Cos d'Inspecció Educativa.

Per això l'AIEC, des del seu inici, ha mantingut com un objectiu prioritari la creació del Cos d'Inspecció.

Probablement aquest cos no compleix totes les nostres expectatives, ni el camí per a integrar-nos-hi ha estat el que proposàvem, però cal convenir que l'objectiu prioritari l'hem aconseguit. Segurament el mèrit no és només nostre, i cal agrair la defensa decidida del cos per part del Departament d'Ensenyament, però el que és segur és que sense l'existència de l'AIEC i d'ADIDE no s'hauria aconseguit el nou Cos d'Inspecció.

Ens queden encara molts objectius per assolir:

1. Cal situar aquest cos, regular el seu nivell i els seus complements retributius.
2. S'ha de regular l'organització de la Inspecció Educativa a Catalunya.
3. S'ha de garantir la formació i l'actualització dels professionals de la Inspecció.
4. S'ha de debatre amb profunditat el dia a dia de la nostra feina, les tasques planificades i les que ens arriben de més a més. Cal establir mecanismes per garantir la qualitat de les nostres accions.

Aquestes qüestions seran el nucli de les sisenes jornades de l'AIEC que celebrarem a Barcelona els dies 25 i 26 d'octubre de 1996. Sembla força evident que, per millorar les nostres condicions professionals i laborals, cal reforçar l'associació amb la nostra participació i el nostre compromís.

PAÍS VALENCIÀ: PUNT I A PART

Cati Cuerda
Emilio Rodríguez

Genesis 11. 6-7-E

"Tots formen un sol poble i parlen una sola llengua. Si aquesta és la primera obra que emprenen, des d'ara cap dels seus projectes no estarà fora del seu abast. Baixem a posar confusió en el seu llenguatge perquè no s'entenguin entre ells."

Així el Senyor els va dispersar des d'aquella regió per tota la terra, i van abandonar la construcció de la ciutat.

A hores d'ara ja no constitueix una novetat, però el sentiment d'impotència, la sensació d'astorament i, en una paraula, la sorpresa barrejada amb l'esperança encara planeja sobre la nostra consciència malgrat el temps transcorregut. I és per canalitzar aquest sentiment, per verbalitzar la nostra sorpresa, però sobretot per deixar-ne constància i mostrar la nostra comprensió i solidaritat amb els companys que de forma fulminant han estat apartats de la seva funció inspectora a la Comunitat Valenciana, que escrivim aquestes ratlles.

Els fets són sobradament coneguts per tots els associats. En poques paraules, el cessament dels 49 professionals que van accedir a la funció inspectora mitjançant concurs públic de mèrits l'any 1986 a causa de l'anul·lació, per part dels tribunals, de la

normativa legal que donava suport a la funció inspectora a la Comunitat Valenciana.

Aquesta anul·lació era conseqüència d'un recurs fet per un funcionari al qual li van donar la raó els tribunals.

Aquests són els fets, descrits sense matisos, i l'única conseqüència que fins ara s'ha derivat de l'execució de la sentència ha estat el cessament dels funcionaris afectats. Potser per la càrrega que engloba el tema, seria susceptible de donar-li un enfocament múltiple i divers, però - per simplificar - ens limitarem només a alguns aspectes.

- Aspecte jurídic

Jurídicament, a banda que com a professionals sovint ens movem dins de l'entramat legal i és una matèria que coneixem de prop i de la qual per tant podríem tenir criteri format, deixem la paraula als tribunals. Som respectuosos de cor amb les seves decisions i entenem que, com a ciutadans d'un estat democràtic, les sentències dels tribunals cal complir-les. És dins del compliment de la sentència, és a dir, la manera pràctica de traduir el mandat legal per part de l'estament polític-executiu on cal veure, a més de l'aplicació planera del que diu el tribunal, la sensibilitat suficient per no produir més danificats del compte per a restituir un dret. Sembla, doncs, que són prou clares i entenedores les paraules d'un dels inspectors afectats quan, en una carta adreçada als consells escolars, claudres i directors dels centres supervisats per ell diu:

"Pense que quan una Administració es planteja el compliment d'una sentència que afecta a un nombrós grup dels seus funcionaris hauria d'intentar buscar

una solució que compatibilitzara l'esmentat compliment amb la racionalitat. L'Administració és l'única responsable de la situació creada i en ningun cas ho són els funcionaris que, sempre d'acord a la legalitat vigent, varen accedir a la funció inspectora. No té defensa ni argumentació possible l'execució d'una sentència que, existint la impossibilitat material de restituir els drets del recurrent -, cause perjudicis en altres persones sense cap responsabilitat en els fets, amb les seues actuacions ajustades a dret i successivament revalidades professionalment en dues avaluacions."

- Aspecte professional

Sense tornar a parlar, ni molt menys posar en qüestió, de la sentència cal insistir en un altre aspecte també derivat de l'aplicació de la resolució dels tribunals sense preveure'n les conseqüències.

Sembla que l'esmentada sentència anul·la les disposicions legals com a fórmula per a garantir el dret d'un funcionari al trasllat a la Comunitat Valenciana. Sembla que no hi ha condemna per a ningú, simplement l'anul·lació; però si s'ha de buscar algun responsable és la pròpia Generalitat Valenciana, que és qui va elaborar la norma anul·lada i és ella, per tant, la que ha d'esmenar els seus propis errors. Els funcionaris no són culpables i menys encara responsables dels actes irregulars de l'Administració. Resulta, doncs, sense mesura, incongruent, incomprensible i sense cap fonament, no ja jurídic sinó moral, permetre o executar aquesta sentència responsabilitzant els funcionaris, ja que són ells i només ells els que en surten perjudicats. Permetre o executar aquesta sentència bo i aprofitant la feblesa jurídica en la qual els funcionaris han estat col·locats per la seva Administració és, a

Pais Valencià

1992 Concurs per a cobrir 54 llocs de Funció Inspectora. Accés de professors mitjançant concurs de mèrits i defensa davant tribunal d'un projecte d'inspecció. Adscripció a llocs de treball de Funció Inspectora.

1988 Renovació de l'adscripció. Memòria i informe (1a avaluació).

1989 Repetició del mateix procés (2a avaluació).

1996 Exercici de la funció inspectora al llarg de 10 anys.

més, poc elegant i tremendament injust. Encara més si entenem com a primera norma d'actuació d'una Administració la de dotar de seguretat jurídica i de defensa els seus propis funcionaris.

Hi ha dos punts més que cal esmentar també sota l'epígraf de la professionalitat. D'una banda, els professionals - inspectors cessats van accedir a la funció inspectora mitjançant una convocatòria que el tribunal no qüestiona ni en la forma ni en els barems. En paraules del president de l'Associació d'Inspectors d'Educació del País Valencià:

"Estos funcionarios han ejercido durante diez años la función inspectora educativa con probada profesionalidad, como lo demuestra que, en tan largo período, ninguno de ellos haya sido objeto de expediente contradictorio y todos superasen satisfactoriamente las dos evaluaciones a las que les sometió la propia Generalitat en 1989 y 1992, tras lo cual aquéllos fueron adscritos a sus puestos de trabajo con carácter definitivo, concretamente en 1994".

Col·lectiu que exerceix la funció inspectora integrat per:

1986 Inspectors procedents del Cos Inspectors procedents d'altres comunitats Inspectors procedents de la convocatòria 1986.

Recurs d'un funcionari contra la normativa que dona fonament legal als col·lectius i que li impedié de traslladar-se a la Comunitat Valenciana.

El govern no té en compte les al·legacions.

1990 El Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana li dona la raó.

1995 El Tribunal Suprem confirma la sentència del Tribunal Superior de Justícia del País Valencià.

Aquesta sentència es tradueix en:
- Anul·lació de l'ordre de trasllats d'Inspectors de 1986.
- Anul·lació de l'adscripció dels inspectors que ja eren a la Comunitat Valenciana.
- Anul·lació de la convocatòria d'accés de 54 professors/res per accedir a la funció inspectora.

1996 Cessament fulminant de 48 inspectors/res, els de l'accés de 1986.

Finalment l'execució de la sentència i la seqüenciació dels actes de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana deixen un gran interrogant sobre el funcionament del sistema educatiu. D'uns efectius d'Inspecció de prop de 125 persones, el sistema - o més aviat la voluntat dels seus responsables - pot prescindir de 48 professionals sense que es derivi cap responsabilitat d'aquest fet, moralment tan injust com no tenir present les dinàmiques professionals, el coneixement, l'experiència, la formació acumulada, la confiança i en definitiva els diferents col·lectius que formen la comunitat educativa (pares, professors, alumnes); i el que és més greu, prescindint de les repercussions que aquesta decisió poc encertada hagi pogut provocar. La Generalitat Valenciana ha mesurat l'impacte que la seva decisió ha produït?

- Aspecte personal

Si des del punt de vista jurídic i professional l'execució de la sentència del tribunal no té justificació, la sensació d'indefensió, d'aïllament i solitud, de pèrdua de temps i d'il·lusió i la poca valoració, per no dir menyspreu, que l'Administració Valenciana mostra envers els seus funcionaris en veure com els tracta, com agraeix els seus esforços, com prima el que aquests funcionaris hagin anat més enllà d'on el seu deure els manava, és immens, no té mesura.

La sensació d'enfonsament, de tristor i de minusvàlua en veure el tracte rebut després de deu anys d'inseguretat, de deu anys de mostrar-se altruistes, pensant més en l'èxit de la seva tasca que en la seva situació laboral,

després de deu anys engegant projectes, mantenint il·lusions i recolzant als que defallien per veure's ara a si mateixos deixats de banda, oblidats i maltractats jurídicament i ètica produeix un enfonsament total de l'autoestima, de la valoració i en definitiva del concepte que a cadascú li resta de si mateix. El resum és que tot això ha estat en va, que les aportacions i els esforços es poden ignorar ja que es pot prescindir fàcilment, alegrement, del col·lectiu que els va generar. En definitiva i com a restes tenim un grapat de professionals socarrimats i desencisats, revoltats contra els qui no van tenir la sensibilitat suficient per entendre'ls.

"No acceptar aquesta realitat és plantejar l'execució de la sentència com una depuració des de la vessant purament política i no com la solució d'un problema. Els funcionaris afectats ho som de l'Administració Educativa, siga qui siga el responsable d'aquesta en cada moment. És l'Administració la que està obligada a corregir les errades que ella mateixa realitza".

MANIFEST A L'OPINIÓ PÚBLICA

La Junta

L'Associació d'Inspectors d'Educació (ADIDE), reunida a la ciutat de València en assemblea general, acorda per unanimitat manifestar a l'opinió pública:

1- Que l'any 1986 la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Comunitat Valenciana va convocar un concurs públic de mèrits, d'acord amb la legalitat vigent, pel qual van accedir a la Inspecció Educativa 49 funcionaris docents que hi van participar legítimament i de bona fe.

2- Que aquests funcionaris han exercit durant nou anys (1986-1995) la funció inspectora, superant les avaluacions dels tres i dels sis anys previstes a la llei, i sent adscrits a la Inspecció l'any 1994 amb caràcter definitiu.

3- Que el passat mes de gener la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Comunitat Valenciana va cessar els 49 inspectors i inspectores, amb l'excusa de l'obligació d'haver d'executar una sentència dels tribunals de justícia.

4- Que l'esmentada sentència està motivada per la denúncia d'irregularitats comeses per la Conselleria amb motiu del concurs de trasllats d'inspectors convocat l'any 1986, prèviament a la selecció dels inspectors i inspectores ara cessats.

5- Que la pròpia sentència reconeix la plena adequació a la legalitat del concurs de mèrits pel qual van accedir els 49 funcionaris a la Inspecció Educativa. Paradoxalment, i per un efecte dòmino en

tractar-se d'actes encadenats, l'anul·lació del concurs de trasllats comportà l'anul·lació de les convocatòries posteriors.

6- Que l'Administració Valenciana fa recaure exclusivament en els funcionaris els perjudicis de les responsabilitats que a ella li corresponen.

Per tot això:

Denuncia la humiliació a què s'està sotmetent als 49 inspectors i inspectores, als quals es neguen fins i tot els drets adquirits amb anterioritat al seu accés a la Inspecció.

Exigeix la justa i immediata reposició en els seus llocs de treball dels inspectors i inspectores cessats.

València, 11 de maig de 1996

Aquest manifest va ser elaborat per ADIDE - País Valencià i presentat a l'assemblea general d'ADIDE a la qual vam assistir tres membres de la junta de l'AIEC, a més d'altres associats, per donar suport als companys i companyes del País Valencià.

LA DEONTOLOGIA PROFESSIONAL DE L'INSPECTOR D'ENSENYAMENT (2a part)

Xavier Chavarría i Navarro

Les obligacions del lloc de treball de l'inspector d'ensenyament.

Per tal d'especificar per als inspectors d'ensenyament el deure genèric de tot funcionari de compliment estricte, imparcial i eficaç del lloc de treball a què es referix l'article 86.2.b de la Llei 17/85, de 23 de juliol, és necessari fer un breu repàs a la configuració del lloc de treball de l'inspector d'ensenyament.

La Llei Orgànica 1/90, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu, en el seu Títol IV: "De la qualitat de l'ensenyament", descriu les funcions de la Inspecció Educativa a l'article 61.2.

Igualment, confereix certes potestats per a l'exercici d'aquestes funcions: accés als centres docents, públics i privats, i als serveis i instal·lacions en les quals es desenvolupin activitats programades o autoritzades per les Administracions educatives.

El Reial Decret 1524/1989, de 15 de desembre, pel qual es regulen les funcions i organització del Servei d'Inspecció Tècnica d'Educació i es desenvolupa el sistema d'accés als llocs de treball de la funció inspectora educativa, recull les funcions del Servei d'Inspecció Tècnica d'Educació, que seran exercides pels inspectors d'educació, article 2.

Finalment, el D. 163/1989, de 23 de juny, preveu en l'article 2.1 les funcions de la inspecció d'ensenyament a Catalunya (no dels inspectors individualment); en l'article 2.2 relaciona les potestats dels inspectors en l'exercici de les funcions (de la inspecció) visitar les diverses dependències dels centres docents i dels serveis educatius, observar les classes i qualsevol altra activitat docent o acadèmica i comprovar, per mitjà dels instruments d'avaluació adients, el rendiment acadèmic dels alumnes, tenir accés a la documentació

acadèmica i administrativa dels centres docents i serveis educatius, com també a la documentació relacionada amb la utilització dels recursos públics, obtenir informació dels diferents sectors de la comunitat educativa, convocar i celebrar reunions amb membres dels diferents sectors de la comunitat educativa, i obtenir dels altres òrgans i serveis del Departament d'Ensenyament la informació necessària per a exercir millor les seves funcions.

L'article 2.3 refereix les accions que comporta l'exercici de les funcions (de la inspecció): realitzar els estudis tècnics que reflecteixin la situació del sistema educatiu i proposar als òrgans competents les accions pertinents per millorar-lo i adaptar-lo a l'evolució de la societat, assessorar els diferents estaments ("rectius", sectors) de la comunitat educativa i promoure la difusió d'innovacions i l'intercanvi d'experiències, proporcionar a centres, professors, programes i serveis educatius una valoració tècnica externa que els permeti contrastar i millorar el seu procés i rendiment, efectuar el seguiment de l'aplicació i la incidència en els centres dels programes de pràctiques professionals dels estudiants, fer de mitjancer en les situacions de disparitat de criteri o desacord que puguin portar a conflictes, elevat proposta de solució o de possibles alternatives, requerir els centres i serveis educatius que adequin les seves actuacions a la normativa vigent, proposar als òrgans competents l'aplicació dels estímuls que distingeixin l'òptima activitat docent, o les mesures correctores en aquells casos en què calgui esmenar deficiències que incideixin negativament en el funcionament dels centres i dels serveis educatius, elaborar els informes que resultin de l'exercici de les funcions d'inspecció i els que siguin sol·licitats pels òrgans competents del Departament d'Ensenyament, com també estendre, en els casos que estigui establert, actes de

conformitat o d'infracció, formar part de les juntes, consells, comissions i tribunals que reglamentàriament es determini.

En definitiva, existeix una regulació estatutària sobre els llocs de treball de la Inspecció d'Ensenyament que comporta, entre d'altres: una incidència en la qualitat de l'ensenyament, la col·laboració en la gestió de l'educació, l'avaluació de professionals i organitzacions, el control i exigència del compliment de l'ordenament jurídic i sobre l'adequada gestió de fons públics, una certa capacitat coactiva o repressiva, l'assessorament i la informació especialitzades, i l'accés a la intimitat professional de les persones que són inspeccionades.

Aquestes característiques connoten de manera molt específica el lloc de treball i l'acompliment de les seves obligacions relatives, tant que fan necessària una regulació de "deures" més específica: l'ordenament deontològic de la professió d'inspector d'ensenyament.

Aproximació al contingut per a un codi ètic dels inspectors d'ensenyament.

Per totes les raons que s'han anat exposant, hom pot concloure en relació a la deontologia professional de l'inspector d'ensenyament que:

a- És plenament pertinent i necessària una ordenació deontològica de la professió.

b- Té un sentit configurador de les actuacions dels inspectors, especialment en inspeccionar els centres i serveis educatius, i en assessorar i avaluar professors i administradors escolars.

c- Omple de contingut actitudinal i ètic les "responsabilitats directes d'assessorament, avaluació i control dels centres que -a cada inspector- se li assignin", segons l'article 6.4 del D. 163/89.

d- Representa una garantia d'independència mínima, dins dels límits de la lleialtat institucional i el respecte degut a la normativa legal emanada dels poders públics en un estat de dret, davant eventuais incidències impròpies del poder dins de l'esfera tècnica de la professió inspectora; aquesta garantia és d'abast social ("erga omnes").

e- Li correspon un sentit caracteritzador d'un perfil professional que, en la pràctica, ha de nodrir-se d'actuacions més homogènies del que la diversitat propiciada en l'accés podria fer pensar.

f- Té un sentit educatiu axiològic per a la pròpia professió, en dos vessants:

- en tant que procés de reflexió sobre la pràctica professional, individualment considerada; tal com expressa CRUZ MIÑAMBRES, suposa "l'especial necessitat d'un rearmament moral de la societat civil, àmpliament sentit i creixentment manifestat, com a profunda revolució que permeti l'avanç social dins de paràmetres més justos per a tots",
- en tant que pot suposar una participació concertada de les associacions professionals dels inspectors en la regulació de la professió, a nivell col·lectiu.

g- Suposa també una clarificació davant la professió docent, que esdevé en la pràctica l'audiència primària (els inspeccionats) dels inspectors d'ensenyament. Té un sentit plenament actual, en un estat conformador de drets- prestació (TORRES DEL MORAL) com és l'estat actual social i democràtic en el cas, entre d'altres, del dret a l'educació; aquest dret- prestació articulat a través de centres educatius que tenen una certa autonomia requereix una inspecció i homologació per part dels poders públics que s'atingui a aquests paràmetres democràtics, de respecte i garantidors dels drets dels infants. Bona prova d'aquesta actualitat és la preocupació -abans esmentada- del Consell Escolar de Catalunya per la deontologia docent (1991) o la que recull el Handbook (HIS) per a la deontologia de la inspecció anglesa (1993).

En resum, una ordenació deontològica de l'inspector d'ensenyament està plena de sentit - en els termes referits -, és plenament actual, no és només possible sinó necessària, i hauria de ser molt útil com a procés i com a resultat.

Per tal d'efectuar una aproximació al contingut en què hauria de concretar-se la taula de deures d'un codi deontològic dels inspectors d'ensenyament, es poden tenir com a referent les consideracions deontològiques de l'obra citada de SERRANO DE HARO, recollida per CRUZ MIÑAMBRES, i el codi de conducta que conté el *Handbook for the inspection of schools in England* (agost 1993).

SERRANO DE HARO cita unes línies d'ètica professional necessàries, com són: l'experiència docent, la capacitació sempre actualitzada, la fermesa d'idees, el respecte a la llei i el sentit del deure, l'exemple personal, l'amor a l'escola, l'optimisme i la paciència, la serenitat, la delicadesa i la consideració en el tracte, la tasca d'estímul i impuls vers el professorat, l'estil cordial i sincer, la capacitat per a escoltar, valorar i respectar criteris, i l'enfocament positiu de les situacions. Potser, acostumats com estem a un món educatiu molt tecnològic, podríem considerar aquestes línies formalment poc estructurades i mal categoritzades; en tot cas, però, el seu rerefons de contingut moral no és un anacronisme.

CRUZ MIÑAMBRES, després de recordar aquestes línies ètiques de SERRANO DE HARO, vol destacar els següents deures morals de l'inspector d'ensenyament:

1- El cultiu, manteniment i exercici d'un esperit de voluntat pràctica d'independència (element crític dins de l'Administració Educativa i per a l'Administració Educativa). Això suposa: no

acomodar-se, no callar per comoditat o interès, no acatar acriticament directrius, i mantenir la sensibilitat moral juntament amb la legal.

2- L'especial voluntat d'obertura a la comunitat escolar. Això obliga a tenir molt en compte la nova perspectiva democràtica de l'escola i incorporar a les tasques inspectores de manera significativa l'atenció, no ja a professors i alumnes (que es dona per suposada) sinó especialment a pares i representants locals (per demanda pròpia o per estímul i promoció dels seus drets, que també és bona funció inspectora).

3- No perdre la perspectiva que suposa la funció de defensa pràctica dels drets del nen, en tant que nen i en tant que escolar.

En els segon cas, el "Handbook (HIS)" en la seva part 2: "Framework from the inspection of schools", especifica el següent codi de conducta per als inspectors:

- honestat, claredat, consistència i objectivitat en l'elaboració i comunicació dels seus judicis;
- atenció a l'evidència i precisió en el treball;
- confidencialitat en el maneig de tota la informació obtinguda durant una inspecció;
- cortesia i imparcialitat en el tracte amb les persones i grups immersos en el procés d'inspecció;
- sensibilitat a les circumstàncies pròpies de cada escola i de totes les persones i grups relacionats;
- respecte als professors, alumnes, pares i altres responsables;
- atenció al fet que els interessos i el benestar dels alumnes són les primeres prioritats en relació a qualsevol cosa que l'inspector observa o sobre la qual informa; i,
- receptivitat a les opinions i judicis de les altres persones implicades en l'educació. És clar que aquesta és una regulació parcial -en el marc de les visites d'inspecció

- vers els inspeccionats i no recull alguns dels aspectes anteriorment citats (com és el marge d'independència, per posar només un exemple).

Perspectives per a la regulació deontològica de la professió d'inspector d'ensenyament.

Un cop justificada la utilitat i necessitat d'aquesta regulació deontològica i exposades algunes línies de contingut i precedents referencials, podríem referir algunes perspectives més o menys immediates per a aquesta regulació, que puguin donar resposta -juntament amb d'altres decisions- a qüestions que actualment han de ser objecte d'estudi, com per exemple -tal com diu RUL- l'anàlisi amb rigor i realisme de les insuficiències del present des d'una perspectiva de futur, l'acotament de la naturalesa dels òrgans supervisors en un marc de relacions socials i interadministratives de l'educació, el disseny del paper de la inspecció educativa en la seva relació amb una escola amb personalitat pròpia, la redefinició de les relacions entre la inspecció i el professorat dotat per les característiques del temps històric de major criteri i sensibilitat vers l'autonomia docent, la definició de la funció general i bàsica de la inspecció així com un repertori congruent de funcions específiques i l'establiment d'un model organitzatiu de la inspecció conseqüent.

La més immediata podria ser, en desplegament del D. 163/89 i en concret del seu article 6.4 ja referit sobre "les responsabilitats directes de l'inspector", l'elaboració i establiment d'un codi de conducta per als inspectors d'ensenyament (almenys en relació als inspeccionats, com en el cas anglès ja comentat). Aquesta elaboració hauria de proporcionar beneficis addicionals si es pogués dur a terme a través d'un procés ampli i profund de reflexió professional individual i col·lectiva,

singularment tenint en compte la possible actuació per a aquesta concertació de les associacions i organitzacions professionals. Podent incorporar-se a l'instrument tècnic adient, com podria ser el corresponent Pla Director Plurianual de la Inspecció d'Ensenyament, en forma anàloga al "Handbook (HIS)" anglès.

En un horitzó més mediat, en consonància amb els acords del Tractat de Maastricht

sobre lliure circulació de professionals i homologació de les condicions per a l'exercici de les professions, caldria considerar la possibilitat que es pogués regular la professió de "consultor pedagògic" o "supervisor-avaluador escolar" a través d'un Col·legi Professional, del qual els inspectors podrien formar part com a professionals d'aquest "saber específic no trivial" amb vinculació laboral a l'Administració Educativa en aquest cas. En efecte, amb la creació d'Instituts de Qualitat Educativa o d'Avaluació de l'Educació, com a Ens Autònoms de l'Administració Educativa (LOGSE), és possible pensar en "avaluadors", "supervisors" o "consultors" privats als quals els centres docents, l'Administració Educativa o aquests Ens Autònoms poden encarregar determinades tasques. En molts països de la UEO funciona aquest tipus de professió que -tard o d'hora- s'haurà de regular per, entre d'altres, evitar l'intrusisme professional.

LES FUNCIONS DE LA INSPECCIÓ D'ENSENYAMENT

Blai Gasol i Roda

La Llei orgànica 9/1995, la LOPAGCD, dedica el Títol IV a la inspecció educativa, en l'article 37 crea el Cos d'Inspectors d'Educació i defineix, a l'article 36, les seves funcions.

Les funcions que la nova llei atribueix a la Inspecció són bàsicament les tradicionals de control, avaluació i assessorament, recolzades amb la consideració dels inspectors/res com a autoritats públiques, en l'exercici de la seva tasca, cosa que implica poder requerir l'ajuda i la col·laboració d'autoritats i funcionaris per al desenvolupament de les activitats, tenir accés a centres docents públics i privats, així com a instal·lacions i serveis educatius, i autoritat per a poder aixecar acta d'un fet o situació, relacionat amb les seves funcions, si ho requereix.

Aquesta llei estableix també, en el Títol III dedicat a l'avaluació, que l'administració elaborarà plans d'avaluació externa dels centres docents i que aquesta avaluació la durà a terme la Inspecció amb la col·laboració dels equips directius. A partir d'aquest

nou marc normatiu que s'ha de completar amb la propera modificació del Decret que regula l'organització i el funcionament de la Inspecció a Catalunya, cal reflexionar i analitzar la nostra professió i la seva funció.

La primera raó de ser de la Inspecció d'Ensenyament és l'exercici de la *funció de control*. Aquest control ha de tenir com a prioritat, en un estat democràtic, assegurar el compliment de les normes bàsiques d'ensenyament per part de la comunitat educativa i garantir els drets educatius a tots els ciutadans.

La funció de control per part de la Inspecció s'exerceix sobre els centres i els serveis educatius. És evident que com millor es conegui la realitat del centre millor es podrà exercir el seu control. Per conèixer el funcionament

d'un centre en profunditat cal fer-ne una avaluació. L'avaluació dels centres per part de la Inspecció serà rigorosa i feta en profunditat de manera que permeti recollir dades significatives del seu funcionament i la seva gestió, és a dir, dades sobre l'organització de centre, de cicle i de departament, la funció directiva i la funció docent, la participació en la gestió per part de la comunitat educativa i el resultat acadèmic dels alumnes, però també de com es porta a la pràctica el tractament de la diversitat, l'acció tutorial, l'avaluació, la recuperació, l'orientació de l'alumnat i el grau de satisfacció d'alumnes, pares i professorat. En definitiva l'anàlisi de coherència entre el projecte educatiu de centre, el projecte curricular i la seva aplicació esdevindrà el nucli de l'exercici de la funció avaluativa de la Inspecció.

L'obtenció d'aquestes dades no ha de servir només per a emetre un informe, sinó que bàsicament la seva anàlisi ha de permetre als inspectors/res exercir la *funció assessora* de centre. Una de les maneres com es pot exercir globalment

l'assessorament d'un centre consisteix a consensuar amb l'equip directiu un pla de millora del funcionament del centre i de la seva qualitat educativa.

Aquests plans de millora haurien de servir per a l'exercici d'una altra de les funcions que són pròpies de la inspecció, *la funció de coordinar* els serveis educatius que incideixen en un centre, implicant aquests professionals en la millora del centre. D'altra banda, la visió de conjunt obtinguda dels diferents centres ha de permetre als inspectors/res ajustar les activitats de formació permanent del professorat a les necessitats reals.

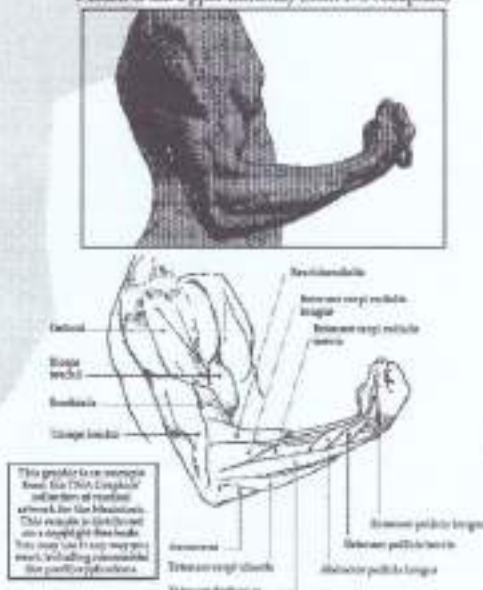
Tot aquest funcionament de la inspecció es recolza en un coneixement exhaustiu dels centres obtingut per una bona avaluació d'ells. Aquesta manera de treballar implica que cada inspector/a només pot fer l'avaluació d'uns centres per curs escolar i sempre pensant en una acció institucional, planificada des de la Subdirecció General de la Inspecció i coordinada per la Inspecció Territorial, amb els instruments precisos i el suport necessari.

Cal que el futur Pla Director de la Inspecció doni prioritat a l'exercici de les funcions que són pròpies de la Inspecció, alhora que incorpori les actuacions que els òrgans directius del Departament encarreguen a la Inspecció i disminueixi el pes específic dels requeriments no previstos.

Entendre així la Inspecció d'Ensenyament és situar-la en un marc institucional amb unes funcions clares, definides i conegudes per part dels altres estaments del Departament. Significa també trencar la dinàmica actual deixant de fer tasques que corresponen a les seccions de la

Delegació Territorial i de missatgers de diferents òrgans del Departament d'Ensenyament.

Passage of the Upper Extremity (from DNA Graphics)*

LA FUNCIÓ INSPECTORA EN EL MARC DE CENTRES AMB AUTONOMIA

José Vifas i Cirera

La publicació de la LOPEGCE, sense aportar elements que canviïn substancialment el marc d'organització dels centres docents definit per la LODE, ha concretat alguns elements de transcendència per als professionals de la Inspecció. Deixant de banda la configuració d'un Cos d'Inspecció hi ha d'altres aspectes sobre els quals cal fer una ullada en profunditat.

Analitzem alguns dels elements d'especial importància per a la funció inspectora:

1- El model de gestió aprofundeix en la participació. No es tracta tant del concepte d'usuaris del sistema educatiu com de coresponsabilitat. Per tant en aquest sentit la funció de la Inspecció ha de tenir en compte que l'òrgan de màxima representació dels centres és el consell escolar, i part de la seva actuació ha de fer possible l'equilibri de la participació amb la gestió dels centres docents.

En aquest sentit la Inspecció haurà d'assumir que l'Administració educativa haurà de fomentar i garantir l'exercici de la participació democràtica (art 2.3)

2- Els centres disposaran d'autonomia organitzativa i pedagògica (art 5). Això implica per a la Inspecció l'assumpció d'una

tasca més compromesa que l'únic referent de la normativa. Es tracta d'assumir l'avaluació dels centres i el posterior assessorament. L'autonomia dels centres suposa que els centres prendran les seves decisions en el marc legal, i hauran d'assumir-ne la responsabilitat. La Inspecció haurà de vetllar en nom de l'Administració educativa externa al centre perquè aquest procés es faci amb les plenes garanties per assegurar el dret a una educació de qualitat.

3- la llei també concreta i desenvolupa la necessitat d'avaluació del sistema educatiu. Cal que es defensi amb contundència per part de la Inspecció que aquesta avaluació ha d'anar encaminada a la millora del sistema educatiu centre per centre, lligada a la lògica de la innovació educativa. La literatura pedagògica i la realitat que ens trobem cada dia és explícita en referència a la necessitat d'aplicar propostes de millora adequades a cada centre fruit d'un coneixement singularitzat, d'una avaluació rigorosa. No cal dir que aquesta funció només es podrà realitzar si els professionals de la Inspecció centren i dirigeixen la seva acció als centres educatius. En aquesta línia cal una reflexió profunda dels requeriments, i bàsicament de la seva prioritització, si no volem expressar només bones intencions sense introduir elements de gestió del temps.

Canvis fonamentals en l'organització de la Inspecció

Aquests elements ens suposen, per tant, uns reptes que com a professionals hem d'assumir. I com a associació professional d'inspectors cal donar respostes tècniques als responsables del Departament d'Ensenyament perquè siguin incorporades en el Pla Director.

Com a proposta per al debat jo proposo sis línies de treball que, sense ser noves, són encara poc madures en el nostre col·lectiu professional. Vull advertir que per necessitats d'espai les propostes són radicals i necessitarien tantes matisacions com calguessin:

A- De l'inspector del centre a l'equip d'inspectors

La complexitat del sistema educatiu, de les tasques que s'encomanen als inspectors i el marc de l'autonomia dels centres fa que un sol inspector no pugui ser l'únic referent de totes les funcions que s'encomanen a la Inspecció. Per no fer experiments massa atrevits crec que és convenient potenciar l'actuació en equip en els centres mentre es manté un inspector de referència. Cal dir que això implica una disciplina col·lectiva i un treball en equip molt més estructurat. L'autonomia dels centres obligarà a definir una actuació professional més coherent. Crec que una mesura vàlida per a la Inspecció per avaluar el seu funcionament seria la d'aixecar actes de la seva actuació en els centres per valorar-ne l'acció i posteriorment la seva eficàcia.

B- De l'inspector de nivell a l'equip d'inspectors

Aprofitar l'experiència en un nivell educatiu dels inspectors en el marc de l'equip d'inspectors és positiu perquè implica que es pot incidir en la realitat de forma molt més eficaç, sense haver d'optar per la diferenciació d'inspeccions de nivell que s'ajusta més a un sistema educatiu anterior a la LOGSE que no pas al sistema actual d'ensenyament obligatori compartit pels nivells de primària i secundària. Qualsevol proposta d'estructuració que diferenciés inspectors per nivells, deixant a part el problema de la seva implantació,

faria molt més rigid el funcionament. En aquest sentit l'equip faria possible que es poguessin compaginar les experiències i els coneixements. Cal beneficiar-se de tots els coneixements i de totes les orientacions en què s'ha mogut la Inspecció.

C- Desenvolupament d'uns criteris de direcció i gestió en l'actuació de la Inspecció en un territori

Deixant de banda que encara cal avançar molt en la coherència de les actuacions de la Inspecció en el conjunt de Catalunya, és molt important que s'apliquin criteris de gestió en la direcció de les Inspeccions territorials. En aquest sentit és especialment urgent la gestió del temps. S'ha de superar el model organitzatiu "Last in, go out." L'última cosa que entra és la primera que surt. Aquest model no prioritza, no planifica, no organitza, executa amb dificultats i no avalua la seva eficàcia ni la seva eficiència. En una paraula, és una organització cronofàgica. És un luxe que uns professionals del nivell que volem que siguin els inspectors no ens podem permetre. El nou marc de l'autonomia dels centres encara obliga a una gestió del nostre temps més compromesa. No cal dir que això implica no solament la gestió de l'equip, sinó també aplicar cada professional mesures de gestió d'un mateix. Aquest funcionament necessita un suport administratiu suficient i de qualitat.

Cal fer una reflexió profunda sobre la relació de la Inspecció amb les Delegacions Territorials, ja que massa vegades no es prioritzen les funcions pròpies de la Inspecció per donar suport a les de gestió de les Delegacions Territorials.

D- L'inspector especialista, curricular o d'altres manté la seva importància

La justificació es complementa amb qüestions dites anteriorment. La complexitat del sistema educatiu el fa imprescindible. D'altra banda l'actuació de la Inspecció ha d'entrar en el marc de l'ensenyament - aprenentatge, és a dir, el nucli de l'educació. En la majoria de les actuacions cal un coneixement curricular rigorós, complement del coneixement general del sistema. El coneixement curricular especialitzat és necessari que es mantingui, i en el marc del treball en equip és a l'abast de la Inspecció. No és possible defensar una funció avaluadora i assessora en el marc curricular sense un coneixement de les matèries. Estariem en una funció devaluadora més aviat.

E- Cal aprofundir en la instrumentació de la Inspecció i en el coneixement de les tecnologies de relacions humanes

L'autonomia dels centres obligarà els inspectors a actuar en els centres amb una instrumentació rigorosa i contrastada,

d'origen propi i d'origen extern. La participació dels inspectors en el funcionament de la Inspecció s'haurà de fer en funció dels seus coneixements en àrees i àmbits d'actuació. Entre tots ho fem tot, però no tots ho fem tot.

Aquesta instrumentació s'ha de complementar amb els necessaris coneixements de dinàmica de grups i de les institucions. La funció de la Inspecció ha de tenir una actuació tal que les tecnologies de relacions humanes no siguin un coneixement intuïtiu sinó una estratègia col·lectiva de professionalització. Aprendre a escoltar, dirigir reunions, capacitat de resum, capacitat de diàleg, com s'ha demostrat a bastament, formen part de la instrumentació que han d'utilitzar els inspectors en la seva actuació.

Cal fomentar la formació i intercanvi en tota la instrumentació.

G- Finalment cal exigir-nos a la Inspecció resultats concrets i mesurables

Cal fer una avaluació de l'actuació de la Inspecció per millorar-ne el seu funcionament i analitzar bàsicament de quina manera és útil per al centre educatiu. De fet la LOPEGCE diu que s'avaluarà la funció inspectora. En aquest sentit, malgrat algunes propostes concretes, encara ens queda molt de camí.

Per tant la LOPEGCE ens obliga a PROFESSIONALITZAR la nostra actuació adequant-la a les noves necessitats del sistema educatiu. L'AIEC ha de ser capaç de fer aportacions atrevides i sòlides. De fet aquesta és la seva funció. Com deia David Thoreau: "No conec cap capacitat més engrescadora de la persona que el seu esforç per a millorar"

PARMÈNIDES I LA LLEI 9/1995

Zacaries Henar i Moros

Recordo amb enyorança el primer cop que vaig llegir aquell principi fonamental de Parmènides: "L'ésser és, el no ésser no és". L'enyorança és doble: per la joventut ja llunyana del curs preuniversitari en el qual vaig conèixer aquest principi i per la pèrdua de la seguretat que la màxima parmenidiana havia engendrat en el meu interior durant dècades i avui ja perduda de forma irremediable com a conseqüència d'un fet tan prosaic i tan allunyat del discurs filosòfic com és ara la publicació de la Disposició transitòria primera de la *Ley Orgànica 9/1995 de la Participación, la Evaluación y el Gobierno de los Centros Docentes*.

O si no, com podem explicar a qui no conegui el tema que, sense saber el com ni el perquè, alguns inspectors, els pertanyents a cossos del grup B, essent inspectors hem deixat de ser-ho per tornar-ho a ser tal i com ja ho érem? O bé, el que ha passat és que mai no hem deixat de ser-ho? Perquè, si és així, sent-ho hem hagut de tornar a ser. Però, per què calia tornar a ser, si ja ho érem? És evident que el legislador aquest cop tampoc no coneixia Parmènides o bé una altra cara faria. Enteneu ara la meua inseguretat, la meua pèrdua de confiança en els pensadors grecs, elements fonamentals de la filosofia occidental que tan amorosament va voler fer-me conèixer el Padre Miguel (epd)? No us estranyi per tant que hagi abjurat, una mica, de la filosofia grega per passar-me a la xinesa i als seus proverbis, com és ara aquell tan rotund que diu: "no importa que el gat sigui blanc o negre, el que importa és que cací ratolins".

I, parlant de ratolins, el dia 4 de maig de 1996, en benefici d'un bé superior com és ara el de la unitat i la professionalitat de la Inspecció de Catalunya, 79 inspectors d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya ens vam presentar a les oposicions del torn especial i les vam aprovar. Aquest fet, en si mateix, era l'operació més delicada de tot un procés que pretenia tancar definitivament un període de 12 anys d'inseguretat i de tendència a la desprofessionalització de la Inspecció

d'Ensenyament. La ferma voluntat del Departament d'Ensenyament per resoldre el problema, la minuciositat en la preparació de les disposicions necessàries i el bon treball fet pels responsables de la Inspecció i, fonamentalment, la preparació i competència dels inspectors que es van presentar al concurs oposició, van donar aquest resultat immillorable.

L'11 de juliol, exactament onze anys després de rebre el meu primer destí com a inspector a la ciutat de Cornellà, es va publicar la Resolució del concurs oposició. A la llista, una gran absència: el nostre estimat Josep Maria; a la Disposició, un gran encert: els efectes de la integració al Cos d'Inspectors d'Educació des del mateix dia 11 de juliol; en el procés: un gran president de tribunal.

Enhorabona, doncs, a tothom!

Aragóns José, Núria
Arnau Planells, Carme
Artigas Pagés, Maria
Baiget Cabestany, Josep
Ballesta Linares, M. Dolores
Basciría Sala, Joan
Balle Mundet, M. Carme
Blanco Isidro, José Luis
Borrás Fabregat, Sebastià
Borrall Closa, Elvira
Capell Tàrrida, Antoni
Cosmóvar Eschens, Lina
Clos Dausquets, Antoni
Codina Rafael, Pilar

Colilles Solé, M. Dolores
 Colom Prió, M. Immaculada
 Corominas Baulenas, Josefa
 Crespo Llanazares, Àngel
 Cuadró Quintana, Catalina
 De Miguel Escudero, Carme
 Escudé Olivé, Joan Sebastià
 Forcada Mateo, Joan Lluís
 Forner Llopis, Joan
 Fortuny Rocasolà, Carmel
 Freixas Guinjoan, Teresa
 García Pérez, Carles Enric
 García Plata, Ignasi
 Gasol Roda, Ilai
 González Estremat, M. Àngels
 Gribiel Farré, Francesc
 Gual García, Marcel·lí
 Gual Roca, Francesc
 Guirado Serrat, Àngel
 Gumbert Ribot, Joan
 Heras Moros, Zacarías A.
 Hernández Simancas, Lucía
 Jové Albarola, Ramon
 Lesas Escalera, Joan Josep
 Malloí Figuera, Manel
 Mancho Fernández, M. Carme
 Marea Gotanegra, Eulàlia
 Mira Castarà, M. Rosa
 Mitjà Figuera, Josep
 Menciño Llorca, Joaquim
 Monesí Bonet, Josefina
 Morán Medina, Elibanca Nieves
 Muzni Mas, Montserrat
 Muñoz Delgado, Montserrat
 Nájera Álvarez, Luciano
 Ollé Comas, M. Neus
 Ortiz Baril, Dolores
 Otero Triola, Andreu
 Palau Rodon, Bartomeu
 Pallarès Martínez, Salvador
 Piquer Blarús, M. Teresa
 Ponsatí Terrada, Felip
 Riera de Blas, Anna M.
 Roca Armengol, Jordi
 Rodríguez Ferrando, Israel
 Rodríguez Marino, Emilio
 Romeu Llantrich, Teresa
 Salcedo Lagullón, Javier
 Sabre Pujolar, M. Elisa
 Salvadó Muntané, Jordi
 San José Sebastián, Albert
 Sánchez González, Serafina
 Santasusana Cots, Rosa Maria
 Sebastià Vidal, Josep Lluís
 Segura Cuadrado, Feliciano
 Serradell Rubio, Josep
 Serrat Mestre, Mercè
 Serras Blanesvertens, M. Cinta
 Torralba Llopis, M. Dolores
 Vall Calçada, Joan Lluís
 Vera Mar, Josep Maria
 Vidua Martínez, José
 Viladara Ubach, Joana Maria
 Vinals Canals, M. Àngels

ESTEM DE SERVEI

Ritu Nijo

Estem sempre al costat dels nostres centres. Les vint-i-quatre hores del dia. Treballant amb el ferm propòsit d'assolir, dia a dia, una millora en la qualitat educativa. Obeint el Pla Director i seguint les pautes de les Delegacions. Fent complir la normativa, assessorant, avaluant i innovant els centres. Només així, amb aquest esperit de superació, podem fer realitat la nostra vocació de millora.

Inspecció
d'Ensenyament.

SOMNIS D'UNA NIT D'HIVERN

Francesc Vidal i Pla

*(... /ay misero de mí, ay infeliz!! apurar,
cielos, pretendo/ que toda la vida es sueño/ y
los sueños, sueños son.)*

Acabava de despertar-me d'un malson. Potser havia estat un excés en el sopar, o les maleïdes pastilles de la hipertensió. Qui sap si massa feina acumulada els darrers dies. No ho sabria dir. Però el fet és que havia estat somniant en el maleït concurs d'obtenció de la condició de catedràtic de fa uns anys. I, deformat com tots, el somni em parlava d'un concurs en el qual l'avaluació de la Inspecció la feia l'inspector del centre, sense cap mesura de col·legiació final. I, és clar, després ploïen els recursos, i cadascun de nosaltres havia d'anar al jutjat a passar comptes davant del jutge de torn sobre com ho havia fet per valorar els mèrits docents dels candidats que li havien correspost. Precisament m'havia despertat pel sobresalt d'haver d'explicar al jutge com m'ho havia fet per proposar una valoració baixa d'un concursant de grec, jo, que tot el grec que sé l'he après a la trigonometria.

Eren les tres de la matinada. Una bona passejada per casa, una visita a can felip, uns quants glops d'aigua, una comprovació que la realitat no tenia res a veure amb el somni i a jeure una altra vegada que encara faltava estona per l'ensurt quotidià del despertador.

I M'havia tornat a endormiscar. Plàcidament. Imagino que la pressió de la feina em tenia ben posseït. Però el somni ara era plàcid, sense angoixes. Em trobava davant la perspectiva d'haver de col·laborar en la valoració dels candidats a obtenir l'acreditació com a directores. Estava bé això d'haver-los de valorar per la seva activitat docent. I encara més en la mesura que l'inspector del centre i un inspector de l'especialitat els havien de valorar independentment i arribar a conclusions que,

més endavant, se sintetitzarien en una reunió de tots els inspectors del territori. I també estava molt bé la planificació: no sempre s'havia pogut preveure fer la feina amb un marge de tres mesos per endavant, amb possibilitats de planificar-te-la i organitzar-te-la raonablement. (és clar que no m'acabava d'agradar que, a més dels candidats de la meua especialitat, em fessin valorar com a especialista l'activitat docent de candidats d'especialitats afins, però ja se sap, no hi ha possibilitats per fer-ho tot tal i com voldriem. Recordo que un dia li havia sentit dir a un que "lo mejor es enemigo de lo bueno", i que m'havia seduït el sentit pràctic i la saviesa que amb això expressava). El somni em portava a veure'm a finals del procés, cap allà al mes de maig, enmig de tots els inspectors reunits, aguantant unes inacabables sessions de qualificació col·legiada dels acreditats, per subministrar la valoració DE LA INSPECCIÓ a la comissió territorial corresponent. Satisfacció de feina ben feta i de compromís acomplert. Sensació d'haver aprofundit força en el coneixement del sistema i dels seus agents. Seguretat que quan hi haguessin recursos - que això seria inevitable - es referirien a decisions de la Inspecció, recollides en actes de reunions, i no a les actuacions exclusivament individuals d'inspectores o inspectors.

Decididament no em despertaré. No fos que ...

DELS ORÍGENS DE LA INSPECCIÓ EDUCATIVA LES PRIMERES INSPECTORES I L'ESCOLA D'ESTUDIS SUPERIORS DEL MAGISTERI

Miquel Johera

No sabem si en el moment de la creació de la Inspecció tècnica a mitjan segle XIX es va pensar en la necessitat d'una Inspecció femenina. Era evident que els inspectors que visitaven els parvularis o les classes de labors, que es donaven quasi diàriament totes les tardes a les escoles de nenes, s'adonaven que no estaven capacitats per orientar adequadament unes activitats que els eren molt alienes i que, per tant, si les circumstàncies haguessin estat propícies hauria estat

apropiada la presència femenina dins de la Inspecció. Però la mentalitat de la societat d'aquella època amb una forta discriminació cap a la dona, les desastroses comunicacions entre les poblacions amb incòmodes, perillosos i lents transports feren inimaginable a una funcionària - inspectora visitant escoles de petits pobles perduts de la nostra geografia. Aquesta realitat va retardar en més de mig segle l'aparició de la branca femenina en el Cos de la Inspecció d'Ensenyament primari.

Com explicàrem a l'article anterior publicat en aquesta revista, el primer indicatiu legislatiu que albirava la incorporació de la dona a la funció inspectora fou el R. D. de 1885 en facultar al President de la Junta Provincial nomenar una "Comissió de Senyores" per a exercir les funcions de "Delegada d'Inspecció" a les escoles de nenes. Però la figura "d'inspectora" la trobem per primera vegada en una relació de 1893: es

tracta de la Sra. Matilde García del Real, inspectora municipal de Madrid. Era pagada per l'ajuntament i el seu àmbit eren les escoles municipals de nenes de la capital del regne. La Sra. García figura també en el primer escalafó de l'any 1908 com a inspectora municipal de "terme".

En començar el segle XX es donaren dues circumstàncies que feren possible el naixement de la Inspecció per a les escoles de nenes. La primera fou la millora de les comunicacions: en anar-se eixamplant la xarxa de ferrocarrils, es facilità que la dona pogués viatjar amb relativa seguretat. La segona fou una exigència legal. L'any 1909 s'havia creat l'Escola Superior del Magisteri, més tard Escola d'Estudis Superiors del Magisteri, amb alumnes d'un i altre sexe els quals tenien dret en finalitzar els estudis a exercir la docència a les escoles Normals o bé a ingressar en el Cos d'Inspecció d'Ensenyament primari.

L'Escola Superior del Magisteri

Creiem que aquesta institució mereix un petit consentari:

En el decret de la seva fundació quedava clarament assenyalat el seu objectiu: "Creació d'una Escola Superior del Magisteri on es modelin els futurs professors d'Escoles Normals i inspectors d'Ensenyament primari". Fins aleshores la formació d'aquests professionals, i en alguna ocasió els Regents de les Escoles de Pràctiques, estava confiada a les Escoles Normals Centrals. En passar els estudis del Magisteri als Instituts l'any 1901 es va suprimir el "gran" normal i s'autoritza als mestres superiors a presentar-se a les oposicions per a professor de Normal o per entrar a la Inspecció. Però la Institució que assolí un prestigi extraordinari en la formació del professorat de Normal i inspectors de primera ensenyança fou l'Escola Superior del Magisteri creada el 3 de juny de 1909.

Era una escola de característiques singulars: l'accés era difícil, calia superar un rigorós examen eliminatori equivalent a una oposició. S'ingressava als divuit anys. El nombre de places era limitat, total quaranta entre alumnes d'un i altre sexe. Tots els alumnes estaven becats amb vuit-centes pessetes per curs, quantitat molt important en aquella època. Es practicava la coeducació. Les primeres promocions sortiren amb un destí, uns com a professors de Normal, altres com a inspectors d'ensenyament primari.

Hi havia tres seccions: Ciències, Lletres i "Labor", aquesta darrera reservada únicament a les alumnes. Els plans d'estudis variaren durant els vint anys i encara de vida de l'Escola.

Fou una institució modèlica tant per la professionalitat i competència del professorat - Ortega y Gasset, Rufino Blanco, Luis de Zulueta, Juan Zaragüeta... - com per la qualitat dels alumnes. Per entrar en aquell centre es requeria una gran preparació prèvia i estar disposat a una gran dedicació a l'estudi. Durant vint anys sortiren d'aquella Escola excel·lents professionals que ompliren els claustres de les Normals i prestigiosos inspectors que aconsellaren, estimularen i ajudaren els mestres per a la millora de l'ensenyament primari.

Si fem una particular referència al Decret de creació de l'Escola Superior del Magisteri és perquè suposà l'entrada de la dona a la Inspecció d'Ensenyament primari. En efecte, l'article cinquè reconeixia que els titulats podrien optar als càrrecs de professor de Escola Normal i d'inspector de primer ensenyament. D'una manera més explícita recull aquest dret l'article 104: "Els alumnes que figuren a la llista d'una promoció tindran opció d'ocupar (...) les places que resultin vacants i hagin de ser reservades al professorat d'estudis generals de les Escoles Normals i a la Inspecció de primer ensenyament".

Les alumnes tindran la mateixa opció respecte del professorat d'estudis generals a les Escoles Normals de

Mestres - Normals femenines - i de les Inspeccions de primera ensenyança".

En relació "a les places que havien de reservar-se" als alumnes de l'Escola Superior del Magisteri, el decret establia que havien de ser les dues terceres parts de les vacants deixant la part restant per a ser coberta pel sistema d'oposicions.

La primera promoció fou la de 1912. Estava formada per setze titulades i dos titulats de la Secció de Ciències i set titulades i deu titulats de la Secció de Lletres, entre ells un conegut gironí: Cassià Costal. De Labor en foren sis, totes - com era natural - del sexe femení.

Calia la reforma de la normativa referent a la Inspecció i amb aquest fi es publicà el Decret de 7 de febrer de 1913. D'entrada es declarava suspesa la distribució dels funcionaris inspectors d'ensenyament primari vigent en aquella data. El nou Decret incrementava en quaranta el nombre de places dins la categoria "d'Inspector auxiliar" i deu d'aquestes places es reservaven per a inspectores.

El Cos va quedar estructurat de la següent manera: - 49 inspectors provincials amb destí a cada una de les capitals de província.

- 10 inspectores auxiliars amb residència a les capitals dels districtes universitaris.

- 60 inspectors auxiliars destinats a les províncies. Així quedà distribuïda la plantilla.

Província	Inspectora provincial	Inspector auxiliar	Inspectora auxiliar	Província	Inspectora provincial	Inspector auxiliar	Inspectora auxiliar
ÀLBA	1,00	1,00	0,00	LLEIDA	1,00	2,00	0,00
ALBACETE	1,00	0,00	0,00	LOGROÑO	1,00	1,00	0,00
ALACANT	1,00	1,00	0,00	LUGO	1,00	1,00	0,00
ALMERIA	1,00	1,00	0,00	MÀLAGA	1,00	1,00	0,00
AVILA	1,00	1,00	0,00	MADRID	1,00	2,00	1,00
BADAJOS	1,00	1,00	0,00	MÚRCIA	1,00	1,00	0,00
BALEARS	1,00	0,00	0,00	NAVARRA	1,00	2,00	0,00
BARCELONA	1,00	3,00	1,00	ORENSE	1,00	2,00	0,00
BURGOS	1,00	3,00	0,00	OVIEDO	1,00	4,00	1,00
CÁCERES	1,00	1,00	0,00	PALÈNCIA	1,00	1,00	0,00
CADIS	1,00	0,00	0,00	PONTEVEDRA	1,00	1,00	0,00
CANÀRIES	1,00	0,00	0,00	SALAMANCA	1,00	2,00	1,00
CASTELLÓ P.	1,00	1,00	0,00	SANTANDER	1,00	1,00	0,00
CIUTATREAL	1,00	0,00	0,00	SEGÒVIA	1,00	1,00	0,00
CÒRDOVA	1,00	1,00	1,00	SEVILLA	1,00	0,00	1,00
CORUNYA	1,00	2,00	1,00	SÒRIA	1,00	1,00	0,00
CONCA	1,00	1,00	0,00	TARRAGINA	1,00	1,00	0,00
GERONA	1,00	1,00	0,00	TEROL	1,00	1,00	0,00
GRANADA	1,00	1,00	0,00	TOLEDO	1,00	1,00	0,00
GRADALAJAR	1,00	1,00	0,00	VALLADOLID	1,00	1,00	1,00
GUIPÚSCOA	1,00	1,00	0,00	VALÈNCIA	1,00	2,00	1,00
HUELVA	1,00	0,00	0,00	BISCAIA	1,00	1,00	0,00
OSCA	1,00	2,00	0,00	ZAMORA	1,00	1,00	0,00
JAÉN	1,00	1,00	0,00	SARAGOSSA	1,00	1,00	1,00
LLEÓ	1,00	4,00	0,00	TOTAL	49,00	60,00	10,00

Ometem l'escalfó general i recollim solament les dades de les deu Inspectores - onze amb la inspectora municipal de Madrid - pioneres de la inspecció femenina procedents de la primera promoció de l'Escola d'Estudis Superiors del Magisteri.

N. es-calfó	Categoria dins el Cos	N. en la categoria	Nom i cognoms	lagns	Dist. universit. de destí
3,00	De Terça	1,00	Matilde García del Real	01-08-1891	Madrid
77,00	De Zona	23,00	Juliana Torrego Pedrazuela	07-03-1913	Madrid
78,00	id	24,00	Maria Quintana Ferragut	07-03-1913	Sevilla
79,00	id	25,00	Leonor Serrano Pablo	07-03-1913	Barcelona
80,00	id	26,00	Teodora Hernández Sanjuan	07-03-1913	Càrdova
81,00	id	27,00	Maria Àngela Trixé Velasco	07-03-1913	Saragossa
82,00	id	28,00	Adelaida Garcia de Castro	07-03-1913	València
83,00	id	29,00	Elens Sánchez Tamargo	07-03-1913	Oviedo
84,00	id	30,00	Adelaida Díez Díez	07-03-1913	Valladolid
85,00	id	31,00	Victoria Adrados Iglesias	07-03-1913	Salamanca
86,00	id	32,00	Lluïsa Bécarrs Mas	07-03-1913	Corunya

EL SISTEMA EDUCATIU SUEC

Josep Domènech i Mira

Una de les característiques del sistema educatiu suec en l'actualitat és la divisió de tasques entre el Ministeri d'Educació, un organisme de mida reduïda que ocupa un modest edifici al carrer "Drottninggatan" de Estocolm, i la Agència Nacional d'Educació, un organisme molt més ampli i complex, que té la seva seu al carrer "Kungsgatan". El Ministeri s'encarrega de preparar projectes legals i informes per al Parlament i fa normes generals per al funcionament de les agències. L'Agència Nacional d'Educació i altres moltes agències de tipus regional o local són les encarregades de vetllar per les normes del govern, gestionar recursos, avaluar el sistema, elaborar estadístiques i promoure el perfeccionament dels professors i dels directors. En bona part aquestes agències porten el pes de l'organització i el control del sistema.

Com a tots els països nòrdics, existeix a Suècia una escola comprensiva obligatòria on van els alumnes de 7 a 16 anys. Des de 1993 han començat a anar-hi els nens de 6 anys. En total assisteixen a aquest tipus d'escola 893.800 alumnes, dels quals un reduït nombre de 13.600 - que equival a l'1,5 per cent - assisteix a escoles independents de tipus

privat. A l'educació obligatòria un de cada deu alumnes prové d'una família d'emigrants i té un idioma matern diferent del suec. La major part dels nens emigrants reben diverses hores setmanals en la seva llengua materna. Les llengües estrangeres més ensenyades són el finès amb 19.720 alumnes, l'àrab amb 10.460 alumnes i l'espanyol amb 9.800 alumnes. En total, finançat i organitzat per les autoritats municipals, s'ensenyen unes 50 llengües estrangeres a uns 102.000 nens emigrants.

A Suècia existeixen un total de 4.824 escoles comprensives obligatòries. Dues terceres parts d'aquestes escoles tenen menys de 200 alumnes i, donat que el país és molt extens i està molt poc poblat, abunden les escoles de mida reduïda. A 6.200 aules, és a dir, a quasi la sisena part de les aules del país, hi ha alumnes de diversos graus. En determinades àrees geogràfiques, les petites escoles rurals s'agrupen en una mateixa organització pedagògica, sota un mateix director i un mateix projecte educatiu. Formen una espècie de zona rural.

En els darrers 15 anys, degut al descens de natalitat, a Suècia ha minvat en uns 154.000 el nombre d'alumnes que assistien a l'educació obligatòria. Igualment, el nombre de professors que el 1980 era de 112.500 és actualment de 92.600. Amb tot en aquest país, com a tots els països nòrdics, les ràtios són molt favorables. En termes generals, un professor per a cada deu alumnes.

La Llei 1990/91:18 que va entrar en vigor el primer de juliol de 1991 ha significat un gran

canvi en el sistema educatiu ja que l'Estat ha donat una bona part de les seves competències als 286 municipis del país. Amb això s'ha produït un profund procés de descentralització. Un procés que ha tingut grans conseqüències en tots els àmbits. Els municipis s'han fet càrrec de tot el personal escolar, incloent el personal docent que actuava com a funcionari de l'Estat. Cada municipi rep subvencions econòmiques proporcionals al volum i a les condicions de la seva gestió, i ha d'elaborar cada any un pla escolar en què s'especifica l'organització, el finançament, el desenvolupament i l'avaluació. El municipi és l'encarregat de vetllar pel compliment d'aquest pla.

Després de l'ensenyança obligatòria, que acaba als 16 anys d'edat, el 90 per cent dels alumnes segueixen l'ensenyança secundària superior, la qual es realitza durant tres anys en "Gimnasiums": La seva matrícula oscil·la entre els 300 i els 1.500 alumnes. La Llei d'Educació de 1991 ha reformat profundament el sistema educatiu en aquest nivell de secundària. Les reformes van començar gradualment l'any 1992 i han quedat completades aquest any 1995. Segons aquesta recent reforma, a tots els joves suecs se'ls ofereix una secundària de tres anys amb 16 modalitats diferents. Dues d'aquestes modalitats estan pensades per a l'accés immediat a la universitat. Les altres 14, que també permeten l'accés universitari, estan majoritàriament dissenyades com a vies de formació professional.

El primer any d'aquestes modalitats és comú. Després es diversifiquen en les diferents

especialitats. El 15 per cent del temps de les modalitats professionals s'ha de realitzar a les empreses.

El sistema també recull com a alternativa la possibilitat formativa de l'aprenentatge, segons la qual els alumnes es formen majoritàriament a les empreses i parcialment a les escoles. Aquesta alternativa és semblant al sistema dual alemany, encara que amb unes dimensions molt més reduïdes.

El nombre de "Gymnasiums" de secundària superior és de 638, dels quals 59 són independents. En total assisteixen 318.662 alumnes. Solament 5.570 alumnes assisteixen a centres privats.

Com es pot veure a partir d'aquestes dades i de les que es donaven en parlar de l'ensenyament obligatori, l'ensenyança privada a Suècia és molt reduïda. No obstant això, els municipis estan obligats a pagar als centres privats reconeguts el 85 per cent dels costos de cada lloc escolar, segons el valor dels costos dels centres públics del corresponent municipi. Amb tot, la imatge que ofereix l'ensenyament privat en aquest país és de ser molt reduïda i de no tenir molts mitjans. En la

meva recent visita a Suècia vaig visitar, entre d'altres, un històric "Gymnasist" privat, l'"Enskilda Gymnasiet". Malgrat la bona impressió que em va causar la seva directora i els seus professors, l'edifici i les instal·lacions d'aquest centre em varen semblar totalment inadequades i insuficients.

En canvi, recordo amb admiració l'edifici, les instal·lacions i l'organització d'un peculiar centre públic visitat a Estocolm, l'"Adolf Fredriks Musihgymnasium". Aquest centre de secundària, especialitzat en l'ensenyament de la música coral, té un edifici impressionant. Els seus 75 professors i els seus 10 professors de música eduquen uns 1000 alumnes d'edats compreses entre els 10 i els 16 anys. En aquesta educació té una dimensió molt considerable la música coral. Els alumnes segueixen allí un currículum semblant al dels altres centres, però amb un horari una mica més reduït, amb l'objectiu de treure temps per a l'ensenyament de la música. Cada una de les 36 classes pot actuar independentment com una coral i poden unir-se amb flexibilitat per a formar corals molt més grans. Aquest centre i d'altres de semblants que hi ha al país són una mostra de la gran educació musical que hi ha a Suècia. Un país on es calcula que el 10 per cent de la població pertany a alguna organització musical.

Tal com succeeix amb l'educació obligatòria i amb la secundària, l'educació superior a Suècia està sotmesa a un procés de profunda reforma. Aquesta reforma es basa en tres principis: "Llibertat", "Qualitat" i "Orientació per al mercat". Les seves universitats, que enfonsen les seves arrels en la tradició

germànica de Willhem von Humbold, estan ara en un procés de reorientació per a adaptar-se bé a les necessitats del nostre temps.

PRESENTACIÓ AIEC

Redacció

SRA. MARIA DELS ÀNGELS GONZÁLEZ
DIRECTORA GENERAL D'ORDENACIÓ EDUCATIVA
Manel Mallol

INSPECTORS, A AVALUAR!

Miguel Ángel Santos Guerra (Universitat de Màlaga)

"RAONS" DE LA HISTÒRIA OFICIAL DE LA INSPECCIÓ
D'UN MODEL SEMIPROFSSIONAL A UN MODEL PROFESSIONAL
Santiago Esteban Prades (President d'ADIDE)

ACTUACIONS DE LA JUNTA DE L'AIEC

Manel Mallol Figuera

LA LOPAGCD I LA INSPECCIÓ D'ENSENYAMENT

Blaí Gasol

PAÍS VALENCIÀ: PUNT I A PART

Emilio Rodríguez i Cati Cuerda

MANIFEST A L'OPINIÓ PÚBLICA

La Junta

LA DEONTOLOGIA PROFESSIONAL
DE L'INSPECTOR D'ENSENYAMENT (2a. part)

Xavier Chavarria i Navarro

LES FUNCIONS DE LA INSPECCIÓ D'ENSENYAMENT

Blaí Gasol i Roda

LA FUNCIÓ INSPECTORA EN EL MARC
DE CENTRES AMB AUTONOMIA

Jesús Viñas i Cirera

PARMÈNIDES I LA LLEI 9/1995

Zacaries Henar i Moros

SOMNIS D'UNA NIT D'HIVERN

Francesc Vidal i Pla

DELS ORÍGENS DE LA INSPECCIÓ EDUCATIVA
LES PRIMERES INSPECTORES ...

Miquel Johera

ES SISTEMA EDUCATIU SUEC

Josep Domènech i Mira

9

10

11

12

13

REDACCIÓ I DISSENY: Salvador Pallarès (Coordinador),
Toni Clos, Zacaries Henar, Manel Mallol, Emili Rodríguez,
Josep Milà, Jordi Roca (Correctors / Traductors)

PRODUCCIÓ: MULTITEXT, S. L. - Dip. Leg. B-40083-94

EDICIÓ: Associació d'Inspectors d'Ensenyament de Catalunya

AIEC no s'identifica necessàriament amb l'opinió dels articles signats.